PUBLISHED AND DISTRIBUTED UNDER PERMIT (No 556) AUTHORIZED BY THE ACT OF OCTOBER 6, 1917, ON FILE AT THE POST OFFICE OF NEW YORK, N. Y. By Order of the President, A. B. Burleson, P. M. Gen.

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za celo leto..... $5.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto.... 6.00
Za inozemstvo celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States
Issued every day except Sundays and legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT — Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 4. — ŠTEV. 4. — NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 6, 1920. — TOREK, 6. JANUARJA, 1920. — VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

PREMOGARSKA KONFERENCA

POSEBNI ZASTOPNIK PREDSEDNIKA WILSONA SE BO SESTAL S PREMOGARJI NA KONVENCIJI V COLUMBUS. — WHITE NI IMEL ŠE NOBENEGA STIKA S PREMOGARJI.

Columbus, Ohio, 5. januarja. — John P. White, katerega je izbral predsednik Wilson za svojega zastopnika na konferenci trojice, ki naj bi se pogajali glede končne uravnave mezdnega spora med delodajalci in premogarji v premogovnikih mehkega premoga, je dospel danes semkaj, da prisostvuje konvenciji U. M. of America.

Konferenca se bo sestala tekom današnjega dne ter jo je sklical poslujoči predsednik J. L. Lewis v namenu, da bodo uradniki organizacije zamogli sporočiti premogarjem oficijelno glede uravnave premogarske stavke.

Konvencije se bo udeležilo 2100 delegatov.

White se je posvetoval s poslujočim predsednikom Lewisom, tajnikom Greenom in drugimi uradniki organizacije glede konvencije in načrtov, tikajočih se zaslišanja pred predsedniško komisijo v Washingtonu, ki se bo vršilo dne 12. januarja.

White je izjavil, da ni prišel v namenu, da bi uplival na sklepe konvencije, temveč izključno v namenu, da se udeleži zborovanja ter se prepriča o namenih voditeljev premogarske organizacije.

Do sedanjega časa ni imel White nobenega stika s sporom med premogarji in delodajalci. Resigniral je kot mednarodni predsednik organizacije leta 1917 ter sprejel mesto delavskega svetovalca pri kurilni administraciji. Prej je služil sedem let kot načelnik premogarske organizacije, kajti na to mesto je bil izvoljen pri splošni konvenciji premogarjev v Columbus leta 1910.

Konferenco bo otvorilo prečitanje poročila predsednika in tajnika organizacije, v katerem bo natančno pojasnjeno glede vseh pogajanj, ki so se vršil med narodnim organizacijskim odborom ter izvrševalnimi uradnik ina eni strani ter vladnimi ia zveznimi zastopniki na drugi strani od onega časa, ko je bila proglašena stavka in ko ni bilo mogoče priti v tem oziru do soglasja.

Sedanja konvencija se bo vršila na podlagi splošne zahteve premogarjev, da se ne sme skleniti nobenega kontrakta z delodajalci ali zvezno vlado, dokler se ne uravna vprašanja višjih plač in boljših delavskih pogojev.

Premogarji v splošnem niso zadovoljni s 14 procentnim povišanjem plače, čeprav so se vrnili dne 10. decembra na delo in vsled tega je pričakovati, da bodo delegati te konvecije sprejeli vsa priporočila, ki jih bo stavilo vodstvo.

ITALJANI SE JEZE NA KAROLA

ŽALI JIH NJEGOVA IZJAVA, DA SO ITALJANI ZMOŽNI IZDAJE. — CADORNA JE OBJAVIL VELIK DEMENTI. — ITALIJA PRAVI, DA NI ODPOSLALA NOBENIH AGENTOV V ŠVICO TEKOM SPOMLADI LETA 1917.

Rim, Italija, 5. januarja. — V Londonu in Parizu so izšli v listih številni članki, ki se tičejo pogajanj, ki so se baje vršila med avstrijskim cesarjem Karolom ter francosko in angleško vlado s posredovanjem princa Siksta burbonskega.

Tozadevna razkritja so vzbudila tukaj veliko razburjenje ter številne dolge komentarje v listih.

Pretežna večina listov pravi, da so ta razkritja nadaljni dokaz, kako so zavezniki omalovaževali Italijo in njeno pomoč. To je resnično prav posebno z ozirom na Francijo, ki je bila pripravljena skleniti z Avstrijo separaten mir, ne da bi Italjani kaj dobili na podlagi tega miru.

Italjanska občutljivost je bila prav posebno ranjena, da se je mogel prejšnji cesar Karol pogajati s Francijo in Anglijo, ne da bi laška vlada kaj vedela za to in ne da bi bila obveščena o tozadevnih korakih.

List Tribuna izjavlja, da so tozadevni dokumenti najbrže ponarejeni, kajti nemogoče si je predstavljati, da bi smatrali zavezniki Italijo v resnici zmožno izdaje.

Bilo je edinole pripisovati pritisku Lloyd Georga, da je Italija izvedela za tozadevna dejstva, nakar je italjanski minister za zunanje zadeve energično izjavil, da ne bo Italija nikdar podpisala nobenega miru, ki bi ne zagotovil njej natančne izvršitve slaboglasne Londonske pogodbe.

Veliko listov pravi, da ima objavljenje dopisovanja med Karolom in Sikstom ob sedanjem trenutku povsem določen namen, da se namreč ustvari čustvo nezaupanja med zavezniki ter otežkoči pozicijo laškega ministrskega predsednika Nittija, čeprav je to stališče že sedaj več kot kočljivo.

Rim, Italija, 5. januarja. — (Poročilo Ass. Press.) — General Cadorna, prejšnji poveljnik laških čet je izjavil, da ni poslala Italija nikakih agentov maja meseca leta 1917 v Bern v Švico, kjer se je baje razpravljalo o separatnem miru med Italijo in Avstrijo.

Prejšnji vrhovni poveljnik je odločno zanikal tozadevne trditve vsebovane v pismih med prejšnjim avstrijskim cesarjem Karolom in princem Sikstom, soglasno s katerimi je bila Italija pripravljena skleniti separaten mir ter dobiti zato Trentin, kjer je prebivalstvo izključno laško.

Italjanska vlada, pravi general v svoji poslanici, bi se nikdar ne hotela poslužiti uslug zakotnih agentov v namenu, da se pogaja glede velevažnih političnih vprašanj. Skoraj ni potreba obračati pozornosti na dejstvo, da sem vedno zahteval določenje naše meje na Tirolskem pri Brennerskem prelazu in vsledtega nisem nikdar predlagal in tudi nikdar sprejel nobenega kompromisa, ki bi se tikal drugačne meje v Trentinu kot je bila določena od prvega pričetka.

KOLČAK IN JAPONCI.

London, Anglija, 4. januarja. Neka brezžična brzojavka iz Moskve naznanja, da je Kolčak, nominalni načelnik omske vlade, obvestil Združene države, da bo odstopil del Sibirije Japonski in sicer za toliko časa, dokler ne pošljejo zavezniki pomoči beli armadi, katere namen je rešiti Rusijo.

NE BO NIČ S PIVOM IN VINOM

Najvišje sodišče je izjavilo, da je vojnočasna prohibicijska postava čisto pravomočna.

Washington, D. C., 3. jan. — Najvišje sodišče je s petimi glasovi proti štirim odločilo, da je Volsteadova Enforcement prohibicijska postava, ki določuje, da ne sme nobena pijača vsebovati več kot pod odstotka alkohola, pravomočna in ustavno veljavna.

Sodišče je tudi odločilo, da ni imel carinski urad nobene pravice vmešavati se v prodajo 2.75 odstotnega piva pred uveljavljenjem Volsteadove enforcement postave, kar zavaruje prodajalce tega piva, ki so ga prodajali pred 28. oktobrom preteklega leta.

Sodišče je izjavilo, da ne more presoditi, če je pijača, ki vsebuje več kot pol odstotka alkohola, upijanéljiva in da pristoja odločitev glede tega izključno kongresu. Odločitev glede te točke je bila soglasna.

Sklep, tikajoč se Volsteadove postave predstavlja poraz pivovarnarjev, ki so napadli ustavoveljavnost prohibicijske postave v upanju, da bodo smeli še nadalje proizvajati pivo po 2.75 odstotkov.

Sodnik Braindes je prečital mnenje večine glede Volsteadove postave, dočim je sodnik McReynolds prečital nasprotno mnenje.

Minoritetno poročilo je izjavlja le, da predstavlja poročilo večine sodnijskega zbora povsem "novo teorijo" ki bo imela resne posledice. Obsoja tudi zvezno vlado, ki se je polastila policijske oblasti, ne da bi ji bila izročena potom posebnega akta.

Vsled končne odločbe najvišjega sodišča je več kot vrjetno, da bo postal narod v resnici "bone dry" in da so s tem splavala po vedi vsa upanja onih, ki so skušali rešiti pivo in lahka vina te omiliti prohibicijo tako kot bi morala biti omiljena, če noče veljati za smešno napravo, katero bo le malo kdo upošteval.

DUNAJ ŠE VEDNO PLEŠE

Sredi velikanskega pomanjkanja je Dunaj za Novo leto rajal, čeprav je na stotine ljudi umiralo.

Dunaj, Avstrija, 5. januarja. — Kljub številnim težkočam in velikanskemu pomanjkanju in kljub dejstvu, da je več kot polovica prebivalstva izročena smrti od lakote, je Dunaj praznoval prihod Novega leta na boj prešeren in razkošen način kot kedaj prej.

Restavracije, kabareti in kavarne so bile odprte do treh zjutraj ter prenapolnjene celo noč. V operi se je vršila slavnostna predstava, in lože so prodajali po šest tisoč kron.

Šampanjec, ki so ga prodajali v restavracijah, je stal 900 kron steklenica.

Železniški promet je bil nekaj časa prekinjen radi pomanjkanja premoga. Sedaj bodo vlaki zopet vozili. Položaj glede premoga je zelo akuten, in vse industrijalne naprave, ki rabijo električno silo, so zaprte.

Lokomotivske naprave severne železnice so bile požgane do tal. Uničenih je bilo veliko lokomotiv ter veliko dragocenega materijala. Vspričo pomanjkanja prevoznega materijala, je ta izguba veliko večja kot jo je mogoče izračunati v številkah.

SLOVANSKO GIBANJE V AMERIKI

RDEČI RUSI ZAHTEVAJO SVOJE PRAVICE. — EDEN NAJSPOSOBNEJŠIH RUSKIH LJUDI, PROFESOR DIMITRIJ VERGUN JE PRIŠEL V AMERIKO. — IZBORNO USPELO ZBOROVANJE. NAD 400 DELEGATOV NAVZOČIH. — POPOLEN PREOKRET V BORBI PROTI SOVJETNI RUSIJI.

Ali je bila pariška konferenca nevedoma napačno zasnovana in napačno vodena ali so nekateri zastopniki vedoma delali krivico, o tem se zaenkrat še ne more razpravljati. Faki je pa ta, da je bila razen slovenskemu narodu storjena krivica tudi drugim narodom in deželam in med te je v prvi vrsti prištevati takozvane Rdeče Ruse oziroma Prikarpatske Ruse, ki žive v Galiciji in na Ogrskem. Mirovna konferenca je vse to ozemlje enostavno prisodila Poljski. Rdeča Rusija, ki je dobila svoje ime vsled tega, ker se je na njenem ozemlju vršilo največ vojn v preteklosti, je pa vseeno dobila svojega zagovornika. Mogočen je ta zagovornik in upanje nesrečnega naroda se je ojačilo. Vergun je njegovo ime in je eden najbolj agilnih, najbolj uglednih ter najbolj splošno izobraženih Rusov. Tudi njegov tovariš D. A. Markov, čisto nič ne zaostaja za njim. Markov je bil svoje čase gališki poslanec v dunajskem parlamentu. Kot je vsakemu znano, Avstrija ni ljubila dokritosrčnih ljudi. Proti njim je imela dobro zdravilo: jetnišnico. In res je zaprla Markova še pred vojno v svojo najstrašnejšo trdnjavo Theresienstadt. Tam je videl umreti Principa, Gabrinovića in še štiri druge zarotnike, ki so usmrtili Franca Ferdinanda. Markov je bil obsojen na smrt. Za svoje življenje se ima zahvaliti samo interveneiji španskega kralja in neki drugi avtoriteti.

Ta dva moža sta torej prišla v Ameriko v spremstvu dr. Cjoroha, Stohodskega in dr. A. G. Beskida. Umevno je, da so jih tukajšni Rusi navdušeno sprejeli.

Vergun je takoj skiicai zborovanje v Carnegie Hall, katerega se je udeležilo nad 400 delegatov cele Amerike ter na stotine najuglednejših Amerikancev.

Lahko se reče, da takega zborovanja še niso imeli Slovani v Ameriki. Sprejeta je bila zelo važna resolucija, ki zahteva, naj bo Prikarpatska Rusija toliko časa pod upravo Lige narodov ter enega ameriškega zastopnika, dokler se razmere v Rusiji popolnoma ne urede. Ob preporodu Velike Rusije bi se spojilo žnjo vse zapadno slovansko ozemlje izvzemši Poljsko ter bi tako nastale Vzhodne Združene države.

Jako važne so pa tudi druge resolucije, katerih pa ne moremo vsled pičlosti prostora priobčiti na tem mestu. Rečemo le to, da vsebujejo popolen preobrat v borbi proti sovjetni Rusiji. Vergun se v tem oziru popolnoma razlikuje od zavezniških diplomatov. Njegovo geslo je: — Ne z orožjem proti boljševikom, ampak s prepričevalno besedo, ki bo gotovo zalegla.

Profesor Vergun je znan tudi številnim našim čitateljem. Organiziral je razne slovanske kongrese, izmed katerih sta bila najbolj značilna dva in sicer oni v Pragi ter oni v Moskvi. Svoj čas je izdajal na Dunaju revijo "Slovanski svet" v vseh slovanskih jezikih. Že pred 25 leti je spisal svetovno znano knjigo "Der Drang nach Osten" v kateri je natančno prerokoval nemške namene, kateri so se začeli tekom svetovne vojne vresničevati.

Profesor Vergun je bil urednik najugednejšega ruskega lista "Novoje Vremje" v Petrogradu. Večkrat je odločno zahteval liberalne reforme za Rusijo, posebno pa v odnošajih napram Poljski in Slovanom sploh. Za časa svetovne vojne ga je dal general Suhomlinov pregnati v Sibirijo. On je bil poslednji izdajatelj "Novoje Vremja" pod imenom "Velika Rusija". Pred enim letom je zapustil Petrograd, ker je bilo nadaljnje izdavanje lista popolnoma onemogočeno. V njegovo uredništvo se je potem priselila Lenjnova žena ter začela izdajati v njem neki boljševiški list.

Perofesor Vergun je začasa vojne mnogo pretrpel. Petkrat je izgubil svoje imetje in je moral slednjič pobegniti, ker so boljševiki ubili že pet uglednih urednikov njegovega lista, med njimi tudi največjega ruskega žurnalista, Menšikova. Njegovega očeta so ubili Avstrijci v Sitzenbachu pri Dunaju. Neki avstrijski vojak mu je namreč s puškinim kopitom preklal glavo.

Vergun je zapustil svojo rodbino v Rusiji ter je prišel v Ameriko preko Francije.

Tukaj bo posvetil vse svoje ogromne zmožnosti in svoje velike moči v prilog ruskemu narodu ter slovanskim interesom v obče. Tudi Jugoslovani smo dobili v njem velikega zagovornika.

Naj bo prisrčno pozdravljen!

NEMČIJA NAJ IZROČI NAD 1000 KRIVCEV

Zavezniki so poslali Nemčiji lepo novoletno presenečenje. — Poroča Karl H. von Wiegand.

Berlin, Nemčija, 5. januarja. — Nemška vlada je dobila za novo leto ne baš prijetno presenečenje, kakoršnega najbrže še ni bila deležna še nobena vlada na svetu. Zavezniki namreč zahtevajo od nje, da jim mora izročiti nad 1900 svojih podanikov v svrho sodnijskega zaslišanja. To je imelo bolj uničevalen upliv na kabinet kot pa onega dne, ko so poslali Nemci k zaveznikom parlamentarja z belo zastavo.

Predsednik Ebert bo najbrže prej odstopil, predno bi dovolil kaj takega. Po mnenju najuglednejših nemških dostojanstvenikov nima Nemčija nobenega vojaka, ki bi si upal aretirati Ludendorffa in Hindenburga. Odgovor bo najbrže vseboval samo eno besedo in ta bo: — "Nikdar". Kot je bilo oficijelno sporočano, vsebuje seznam 1500 imen. Med njimi so tudi imena 300 prostakov in častnikov.

Neki ugledni uradnik je rekel:

— Če bodo zavezniki vstrajali pri tej svoji zahtevi, bo sedanja vlada strmoglavljena. Ta zahteva bo povzročila eksplozijo. Edinole kabinet neodvisnih socijalistov bi si upal poskušati kaj takega. Toda najbrže bi tudi njemu ne uspelo.

LEHAR JE ZAPUSTIL DUNAJ.

Pariz, Francija, 5. januarja. — V nekem poročilu iz Prage je rečeno, da sta odpotovala z Dunaja znana komponista Franc Lehar in Leo Fall. Pri tej priliki sta se odpovedala avstrijskemu državljanstvu. Lehar je naturaliziran Čeho-Slovak, Fall je pa Slovenec iz Prekomurja.

Oba bosta prebivala odsedaj naprej v Pragi ter obiskala odtam pogosto New York in London, kjer bosta spravila na oder svoje nove proizvode.

NITTI SE POGAJA Z JUGOSLOVANI

NAPRAM POROČEVALCU NEWYORŠKEGA "TIMESA" SE JE IZRAZIL, DA BO SKUŠAL DIREKTNIM POTOM REŠITI JADRANSKO VPRAŠANJE. — ON SE HOČE SPRIJAZNITI ŽNJIMI. — IZJAVLJA, DA SE BODO JUGOSLOVANI PRILAGODILI LAŠKI CIVILIZACIJI.

Na posebnem vlaku ministrskega predsednika Nittija, 5. jan. — Italjanski ministrski predsednik Nitti je podal izjavo, v kateri je dal izraza svojemu velikemu zanimanju in svojemu gotovemu pričakovanju, da bodo pogajanja z Jugoslovani, ki so se pričela pred par dnevi, ugodno izpadla tako za Lahe kot za Jugoslovane. Pogajanja se tičejo jadranskih vprašanj. Ministrski predsednik je izjavil naslednje:

— Jaz nimam nikakih slabih razpoloženj napram Jugoslovanom ter sem prepričan, da bo mogoče skleniti žnjimi za obe stranki zadovoljiv dogovor. Dobro razpoloženje napram Jugoslovanom deli tudi cela laška vlada. Če bodo ostali zavezniki zamogli primerno uplivati na Jugoslovane, ki so mlad in vsledteg lahko razburljiv narod, bomo kmalo prišli ž njimi do zadovoljivega dogovora.

— Prepričan sem, da bodo takoj po sklenitvi dogovora Jugoslovani obrnili vso svojo pozornost Italiji ter proti laški civilizaciji.

Rim, Italija, 5. januarja. — Grof Sforza, poslujoči minister za zunanje zadeve, se je danes izrazil o pričakovanem učinku obiska ministrskega predsednika v Parizu in Londonu ter rekel, da je bilo nezadovoljstvo napram zaveznikom, ki je vladalo zadnji čas med Italjani, le posledica velike negotovosti, v kateri se je nahajal laški narod z oziroma na rešitev važnih vprašanj, ki jih mirovna konferenca ni mogla rešiti.

— Pretežna večina laškega naroda — je rekel grof Sforza — je prepricana, da je največja nevarnost, ki preti Italiji in njenemu bodočemu razvoju, nemška nevarnost. Italjanski narod si ne želi nobene stvari bolj kot tesnega in odkritosrčnega sporazuma z vsemi zavezniki in predvsem z Združenimi državami. Da pa se pride do tega sporazuma, je treba rešiti predvsem še nerešene probleme, tikajoče se Italiji, kajti v drugačnem slučaju bi bil narod mnenja, da se je krivično postopalo žnjim.

List Giornale d'Italia pravi, da je dobil potrdilo vesti, ki se je glasila, da se bosta marki Imperiali, poslanik na angleškem dvoru in grof Bonin, poslanik v Franciji, umaknila s svojih mest. Grofu Boniniju bo sledil signor de Martino, ki je bil član laške mirovne delegacije, in na mesto markija Imperialija, bo stopil grof Sforza, ki je sedaj podtajnik italjanskega ministrstva za zunanje zadeve.

Italjaneskim ministrom v Berlinu bo imenovan grof Aldobrandini, ki bo stopil na mesto signora Bordanaro, ki je imenovan poslanikom za čeho-slovaško republiko.

List pravi končno, da se bodo te izpremembe izvršile, kakorhitro se bo vrnil Nitti iz Pariza.

Pariz, Francija, 5. januarja. — Italjanski ministrski predsednik Francesco Nitti je dospel semkaj ob treh pooldne, da se udeleži konference s Clemenceaujem in Lloyd George-om, na kateri bosta najbrže razpravljala o jadranskem vprašanju.

Nittija je sprejel na kolodvoru Clemenceau v spremstvu laške delegacije, kateri je načeloval laški zunanji minister Scialoia.

Italjanski ministrski predsednik ni hotel ničesar povedati glede svoje misije ter bo odpotoval iz Pariza v London naslednjega dne. —

OGRSKA ZAHTEVA IZROČITEV BELA KUHNA.

Budimpešta, Ogrsko, 4. jan. — Najvišje sodišče, ki vodi preiskavo proti BeliKuhnu, prejšnjemu komunističnemu diktatorju na Ogrskem, je prišlo do zaključka, da ga je treba izročiti ogrskim oblastim. Ogrska vlada bo vsledtega stavila avstrijski vladi zahtevo, naj ji izroči tega človeka. Obravnava proti Kuhnu se bo vršila v njegovi odsotnosti in šele nato bo stavljen predlog, naj ga vladnim potom izroče. Preiskava je dokazala, da je Bela Kuhn kriv 236 umorov, devetnajstih ropov ter poneverbe 117 miljonov kron za komunistično propagando.

Komunist Kohn, ki je bil pred par dnevi usmrčen, je zapustil pismo naslovljeno na generalnega pravdnika, v katerem je priznal, da je povzročil 46 umorov.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantimamo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir	$ 4.40
100 lir	$ 8.20
500 lir	$41.00
1000 lir ...	$81.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

Pazite na nove cene

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvatsko, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljemo v staro domovino, naprimer:

100 kron	$ 1.25	500 kron	$ 6.00
200 kron	$ 2.40	1,000 kron	$ 11.20
300 kron	$ 3.60	5,000 kron	$ 56.00
400 kron	$ 4.80	10,000 kron	$111.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. —

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

(a corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officiers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$5.00	Za štiri mesece	$2.00
		Za četrt leta	$1.50
		Za New York City	$6.00
Za pol leta	$3.00	Za inozemstvo	$7.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly $5.00

Advertisement on agreement

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough fo Manhattan, New York, N.Y.
Telephone: Cortlandt 2876

Brez sovraštva

Velik sad, ki ga je rodila sedanja vojna, je sovraštvo. Mir ga ni izbrisal in tudi leta ga ne bodo tako zlepa. Človek se je naučil sovražiti, kajti učili so ga tako in sovraštvo je bila poglavitna parola tekom zadnjih štirih let.

Tudi med Slovenci ga ne manjka, bogvari. Organizacija čez organizacijo, društvo čez društvo, politično prepričanje ene vrste proti političnemu prepričanju druge vrste.

Do tukaj je še vse lepo in deloma v redu. Oškodovani so sami posamezniki, splošnost pa ne trpi pri tem.

Amerikanci se ne brigajo dosti za nas, dokler spoštujemo postave ter se pokorimo vsem zapovedim. Ameriška vlada nam daje priliko za boljše življenje kot bi ga morda imeli doma in v tem slučaju je naša dolžnost, da ji izkažemo dobršen del hvaležnosti.

Vlada vprizarja zadnje dni pogone na boljševike. Če ve, zakaj jih preganja, gotove vzroke mora imeti zato.

Mi Slovenci nismo ničkaj nagnjeni k boljševizmu in med nami lahko z lučjo iščete radikalca.

Morda je kje kak prenapetež, ki skuša oponašati ruske boljševike s tem, da si pusti rasti brado ter da nosi rajši rdečo kot pa sivo ali črno kravato, toda boljševik je le na zunaj, v srcu je pa dobra in poštena slovenska duša kot je pretežna večina našega naroda.

Tako bi bilo vse v miru in redu.

Pa ti pride gobezdalo v uredništvo na St. Clair Ave. v Clevelandu in zapiše:

— Vlada je bila informirana, da je osem slovenskih listov boljševiških.

Ne pristavi svojega komentarja, da to ni res, da je to nemogoče ter da je bila vlada napačno informirana, ampak se prav hinavsko zaemeri: — Res je, sramota za nas.

Za božjo voljo, kaj če bi prečital kak vladni uradnik tiste vrsice. Potrjen bi bil v veri da je osem slovenskih listov boljševiških, češ, saj še urednik lojalnega lista pravi, da je tako.

Posledice si lahko sami predstavljate.

Je pa še ena taka klepetulja med nami. V Jolietu je in ne ve kaj govori. Ne pozna ne ljubezni, ne prijateljstva, kajti tam, kjer bi imela imeti srce, ima veliko zalogo zelenega smrdljivega žolča.

Čikaški komunisti, komunistično združenje, vsi Slovenci v Čikagi so boljševiki, tako klepeče in piše danzadnem.

Mi jo poznamo in se ne brigamo zanjo. Škoduje nam pa lahko in sicer zelo škoduje, če bi prišle te besede, prevedene, na ušesa oblasti. Težke posledice bi imelo to, kajti dandanašnji se gleda skoraj ravnotoliko na lahkomišljene obdolžbe kot pa na podprta dejstva. —

Ali veste, kaj je povedal Abraham Lincoln klepetulji, ki je prišla k njemu pridigovat sovraštvo do južnih držav?

— Gospa — je rekel, — rad bi vam nekaj nasvetoval. Povedali ste mi, kaj mislite. Jaz se ne strinjam z vami. Sramujem se vas in vseh, ki so vam podobni. Vi niste ničesar žrtvovali, sedaj pa govoričite, da bi bilo najboljše južne države uničiti, dočim jih drugi premagujejo. S težkim srcem sem se odločil za vojno in vsak dan se mi zdi, da mi bo počilo srce. To sem storil v imenu človečanstva in pravice, hrepeneč po bodoči ljubezni in sočutju na svetu. In sedaj pridete k meni govoriti o sovraštvu in uničenju, o sovraštvu in uničenju, ki naj bi trajalo večno. Ti ljudje, s katerimi se borimo, so v častni zmoti za veliko stvar. Vi, gospa onečaščate našo stvar, vi nas hočete napraviti majhne in neugledne.

Take besede je imel Lincon za svoje sovražnike.

No, seveda, to je bil Lincoln, ne pa urednik "Amerikanskega Slovenca".

Nad sto miljonov zlata se je izvedlo iz Združenih držav tekom prvih devetih mesecev preteklega leta v orijentalske dežele. Od tega zlata je dobila Japonska 56 miljonov, Kitajska skoro 50 miljonov in ostalo Indija. Velike pošiljatve zlata so tudi odšle v druge dežele, med njimi 33 miljonov v Argentino in 27 miljonov na Špansko. —

* * *

Premogarska stavka je stala premogarje 60 miljonov dolarjev in delodajalce dvanajst miljonov. Ni treba posebno brihtne glave, ki bi nam povedala, kdo bo plačal to.

* * *

Več kot dva tisoč miljonov potnikov se je vozilo tekom preteklega leta po newyorskih železnicah, nadcestnih in podcestnih. Nekateri optimisti so trdno prepričani, da je dobila približno en ducat teh potnikov tudi sedeže.

* * *

Oni holandski listi, ki so proti izročitvi kajzerja, so najbrž mnenja, da bo slednji velika privlačna sila za turiste in da bodo Holandci iz tga vlekli svoje dobičke.

* * *

Če bo šel Dempsey v Francijo, da se bori s Carpentierjem, bo šel prvič, da se sploh bori.

* * *

Kakorhitro bo zaloga premoga zopet normalna, bomo dobili milo vreme.

* * *

Prejšni avstrijski cesar Korliček pravi, da je monarhija edino upanje za "njegov" narod. Mogoče je edino upanje za njega samega.

* * *

Razkritje petroleja v Alzaciji ne bo pomirilo razburkanih voda v Nemčiji.

Slovenske novice

Calumet, Mich.

Krščeno je bilo dete Johna in Caroline Cimermančič iz Tamaracka štev. 5. Dano mu je bilo ime Frederick.

Na praznik Brezmadežnega Spočetja Device Marije je minilo 17 let, odkar je pogorela stara slov. cerkev. Dolgo je že od tedaj in le malokomu pride še na misel ta za slov. calumetsko kolonijo tako žalosten dan. Pa zakaj bi se ga tudi spominjali? Veliko se je izpremenilo v teh letih in na mestu stare cerkve imamo Slovenci zdaj krasen božji hram, ki ga je postavila gorečnost naših za čast božjo vnetih rojakov. Celih 17 let je vzelo, a vendar so končno zmogli svojo — danes je cerkev brez dolga. Prav nič ne dvomimo, da bodo naši vrli farani podvzeli z isto vnemo novo nalogo, da namreč sezidajo župnišče, ki bo primerno krasni cerkveni stavbi. Sedanji župnikov stan se je preživel in vsak lahko spozna, da je nujna potreba, da se postavi novo poslopje. Bog daj, da bi se to kmalu uresničilo!

Mr. Tony Gregorič, ki se je pred kratkim vrnil iz Detroita in je zopet odprl svojo krojačnico na 6. cesti, se je vrnil nazaj v Detroit, kjer je prevzel v svojo oskrbo krojačnico, v kateri je po leti nekoliko časa delal. Želimo mu mnogo uspeha v tem podjetju!

Pri tukajšnjem sodišču se je moral zagovarjati John Bogdanovič. Davčni uradniki so našli pri njem 7 pintov žganja. Sodnik je določil za njega $1000 varščine.

Dobičkanosen je za mlade fante celo lov na vrabce. John Shaltz je dobil od občinskega klerka La More $3.00 nagrade za 150 vrabcev. Na kak način da jih lovi mladi lovec, noče povedati, pravi, da je to njegova skrivnost. Mladi Joe Škufca iz Blue Jacketa je imel sicer manj sreče, a zadovoljen je bil vseeno z $1.02 za 51 vrabcev.

Duluth, Minn.

Tukaj je umrl Mike Rastovič, ki je zapustil starišem in bratom, kateri se nahajajo v Jugoslaviji, $600 vredno zemljišče. Peter Rastovič, brat umrlega, ki živi na West Allisu pri Milwaukee, Wis., je prevzel varuštvo premoženja, dokler ne bode stvar rešena na tukajšnjem sodišču.

Meadowbrook, Minn.

Pri razkladanju hlodov se je ponesrečil Frank Trska. Padel mu je tram na nogo in mu jo zlomil.

Hibbing, Minn.

Tukaj je pogorelo poslopje, ki ga je lastoval Tony Kromar. V poslopju je bila biljardnica. Požar je napravil nekaj tisočakov škode. Prebivalcem, ki so stanovali nad biljardno sobo, je požar uničil vse pohištvo.

Daniel Margič je bil napaden od neznanca, ki ga je obrezal z nožem po telesu. Napad se je izvršil, ko se je omenjeni vračal z dela domov. Pri vhodu v hišo ga je zlikovec čakal ter mu zadal nevarne rane. Bilo je pa pretemno, da bi zamogel Margič spoznati, kdo ga je napadel. V opasnem stanju so ga prepeljali v bolnico.

Chisholm, Minn.

Prepovedano izdelovanje pive ni bilo dobičkonosno za tri tukajšnje prebivalce, katere so prijeli indijanski agenti. Nikolaj Kovačevič, lastnik prodajalne neopojnih pijač, je bil prijet od agentov, ker so pri njem našli 317 pintov doma varjenega piva. Omenjeno pijačo je prodajal po 35¢ pint. Postavljen je pod $1000 varščine. John Vintar, ravnotako lastnik prodajalne neopojnih pijač, je obtožen, da je imel v svoji trgovini 76 kvartov pive. Razen tega je imel tudi 2 kvarta doma kuhanega žganja, ki so mu ga zaplenili.

Joliet, Ill.

Josip Zelko, star 19 let, se je vpisal v vojaško službo obrežnega topništva. Poslan bo v Panamski prekop, kjer potrebuje vlada mož v prekopovem pasu.

Po dolgi bolezni je v Gospodu zaspala Ana Cernovič, hči Roka Cernoviča. Bila je stara 24 let. Poleg očeta zapušča še eno sestro in dva brata. Rojena je bila v Jolietu. Bila je članica društva sv. Družine.

Rojenice so vasovale pri družini Louisa Škoda ter jo obdarile s krepko hčerko.

Kakor poročajo iz Springfielda, je governer Lowden odbil Matevžu Starihi prošnjo za pomiloščenje. Matevž Stariha je bil namreč v mesecu septembru 1908 obsojen na dosmrtno ječo, ker je z Antonom Bluthom umoril in oropal trgovca Avg. Betznerja v Jolietu. Zločinec je torej mrtev za svet.

Cleveland, Ohio.

Grocerist Martin Filipovič je prodal neki ženski funt sladkorja za 21 centov, kar je ženo tako ujezilo, da je šla in s čevljem sunila v izložbeno okno, da se je razbilo. Ženo so aretirali. Grocerist je dokazal, da je moral sam plačati 20 centov za funt sladkorja in ga ni mogel drugače prodati.

Starišem Plut je umrl 3letni sinek Rudolf, starišem Grmovšek 2 meseca stari sinek Stanislav, starišem Korošec novorojenček John in starišem Turk 4mesečna hčerka Mary.

Starišem Louis Merhar je prinesla štorklja lepo hčerkico, ki bo dober par k sinčku prvorojencu.

Peter Bohinjec

Petra Bohinjca sem videl prvič pred par leti, od tedaj sem naletel nanj samo še enkrat drugače ga nisem poznal. Ko sva si povedala vsak svoje misli, me je pogledal ostro in radovedno v dno noči, njegov obraz, ki je bil brez sence nervoznosti, je spreletel sijap, usta so se mu razširila v nasmeh, ob licih se mu je zarisala poteza tihe kljubovalnosti, ki mu je sijala tudi iz oči.

Zanimal me je kot človek in kot pisatelj. Kot človek sicer nekoliko čudak, a v svojem srcu sila blag in dober, po svoji vnanjosti gorenjska natura, krepek v glasu in nastopu, z dostojanstvom župnika. Tistikrat se je rad in strastno udeleževal literarnih razgovorov. "Dom in Svet" se je bil jedva preosnoval, mlajša generacija je zavzela mesto v njem in nekako izpodrinila starejše in to je Bohinjca bolelo. S trpkim očitkom je dejal pogosto, da so mlajši razbili vsako tradicijo. "Jaz moram pisati", je tožil, "to je moja zabava, to je moja notranja potreba, ki se je ne morem in ne smem izogniti".

S tem se je Bohinjec karakteriziral sam. Pisal je zelo veliko in vsestransko od svojih mladih let pa do svoje smrti. To sicer ni bilo v korist njegovemu pisateljskemu delovanju, toda bilo je v njegovi naturi; bogastvo motivov ga je hotelo vdušiti, da je kar bruhal iz sebe in ni imel časa, da bi se poglobil v posamezne dele in jih obdelal umetniško. Bil je tip duhovnik-pisatelja, ki se je zanimal za vse, ki je posezal po vsem in pisal o vsem. Že kot bogoslovec je bil sotrudnik naših leposlovnih listov, še na svoji bolniški postelji je snoval novo dramo.

Njegova žilavost in pridnost sta bili nedosežni. Pisal je zgodovinske povesti, v katerih je polagal posebno važnost na posamezne scene, ki jih je obdelal s čudovito plastiko in pričaral pred oči življenje pozabijenih časov. Veliko, da preveliko važnost je polagal na zgodovinske date same.

Mnogo je pisal tudi kmečkih povesti. Bogato poznavanje ljudskega življenja mu je nudilo neizčrpen vir motiviv in slik, ki jih je gradil v povesti. Nekateri motivi so opisani posebno lepo, posamezna poglavja sama na sebi pravi umotvori, njegov jezik prist na govorica našega ljudstva, zato Peter Bohinjec kot poljudni pisatelj nikakor ni bil brez pomena. —

Mnogo se je bavil Bohinjec z lokalno zgodovino. Neprestano je stikal po kronikah in starih zapiskih ter nabiral gradiva. Pisal je zgodovino raznih fara, nabral je podatkov o rokovnjačih, večja povest "Veliki Groga" je še neobjavljena, število njegovih zgodovinskih povesti, romanov in dram, deloma še nenatisnjenih, je veliko.

Pisal je za podlistke zgodovinske črtice, dalje potopise, življenjepise, cerkvene govore, mladinske spise itd. Dobra je njegova novela v pismih "Volja in nevolja". Tudi prevodov ima veliko: preložil je tudi Didonovega "Jezus Kristusa".

Pisal je v vse liste, v "Dom in Svet", v "Ljubljanski Zvon", "Vrtec", "Angelček", "Mentor", "Zoro", 'Duhovni Pastir', "Slovenca" in "Slovenski Narod", "Domoljub", "Gorenjca", za Slovensko Matico in Mohorjevo družbo ter drugam.

Bohinjec je bil rojen pripovednik, realist, ki se je učil pri Kersniku in Jurčiču, bral Gogolja, Turgenjeva, Šenoo itd., potoval je po svetu, a vendar ne zapazimo pri njem močnih tujih vplivov, bil je v tem oziru izvanredno samostojen; pri vsem bogastvu motivov, ki jih je obdeloval, se niti on sam ni ponavljal; pri vsakem spisu vidimo drugega človeka pred seboj, ki se nam je predstavljal pod mnogimi psevdonimi. Bohinjca ni mogoče opredeliti ali ga postaviti v kak določen literaren tok; on nosi na sebi vse znake našega literarnega razvoja v realističnem smislu zadnjih let.

Posebna njegova poteza je bilo Slovanstvo, ta ostanek polpretekle dobe slovanofilstva in narodnih taborov; ta poteza mu je ostala do zadnjega, le da je postala še markantnejša, posvetil se je bil skoro izključno le slovanski zgodovini in pisanju njenega romana in drame.

S Petrom Bohinjcem smo izgubili enega najagilnejših ljudi, ki ni delal samo na literarnem polju, ampak je posvetil lep del svojega truda tudi za socijalno in gospodarsko dobro svojega naroda. S tihim spoštovanjem pred neumornim delom smo žalostni ob njegovem grobu; čuvali bomo njegov blag spomin.

F. B.

PETER ZGAGA

Francozi se jeze, ker so vzeli Angleži sedem nemških ladij. Prav posebno se solze za "Imperatorjem".

Kaj pa vendad mislijo ljudje v Parizu? Ali mislijo, da je šla Anglija zato v vojno, da bi povečala francosko moč na morju?

* * *

Zadnje leto so nakovali v Ameriki petstooseminosemdeset miljonov devetstopetintridset tisoč penijev. Eden je meni prišel v roko, z ostalimi pa ne vem, kako bo. —

* * *

V Združenih državah je bilo lansgo leto pri avtomobilskih vožnjah usmrčenih 1270 oseb.

Čudno, da ne pade komu v glavo, da bi stavil v kongresu resolucijo, ki prepoveduje vožnjo z avtomobili.

* * *

No, ali je kaj čudnega, če prodaja untertekar lesni alkohol. — Zdravila za podaljšanje življenja menda ne bo prodajal!

* * *

eČ imaš izbirati med čašo lesnega alkohola ter kozarcem polprocentnega piva, stopi k pipi ter se vode napij!

* * *

V čast si štejemo konštatirati, da je pater Skaza še vedno v Čikagi. Podrobnosti nam niso znane. —

* * *

V Parizu tiskajo nove jugoslovanske bankovce. Papir je pa res potrpežljiv. Število 100 ali 1000 lahko natiskaš nanj, pa se še zmeni ne.

* * *

Na plan, bankirji, s svojo pametjo: — Koliko dolarjev je vreden bivši avstrijski tisočak, ki ga je najprej štempljala šenčurska občina, katera je podpisala dvajsettisoč kron avstrijskega posojila, in katerega je sedaj preštempljala Ljubljanska mestna hranilnica ter ga obrestnosno naložila v srbsko vojno posojilo z naročilom, da ga je izplačati v dinarjih?

* * *

Staro pravilo se obnavlja: vsepovsod se zbira za Cankarjev spomenik. Tisočaki in tisočaki so že nabrani. Spomenik bo toliko in toliko metrov visok ter tainta kipar ga bo delal.

Ko je pa prosil Cankar ljubljanske rodoljube za gorko večerjo in za obnošene hlače, so mu zaničljivo odvrnili:

— Dela se loti dela, pa ne maži tistih čenčarij na papir, ker jih nihče ne razume.

* * *

Prostost zraka je grad v zraku, prostost morja se je pa zvodenela.

* * *

Pri pogonih na boljševike so aretirali tudi tri nigre.

Dosedaj nismo vedeli, da so na svetu tudi rdeči nigri.

* * *

Če je možka obleka petintrideset dolarjev, mora biti ženska dvajset — pravi neka pisateljica. — To je čisto pravilno. Možki je namreč dostojno oblečen od glave do pete. Ženska pa nima ne zgoraj nič, ne spodaj nič. Za tisto, kar je na sredi, je pa še petindvajset dolarjev preveč.

* * *

Lesni alkohol se ravno tako razlikuje od žitnega kot strupena goba od dobre. Če boste umrli, je znamenje, da je bilo ono, kar ste pili, lesni alkohol.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. JOS. V. GRAHEK 843 E. Ohio St., NS Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:
JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. M, So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 422-7th St. Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St. Room 605 Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC 4464 Washinton Street, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino glasilo: GLAS NARODA.

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa zdravniška spričevala, se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog $300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odškodnin in posmrtnin je izplačala že nad poldrugi miljon dolarjev. Jednota steje okrog 8 tisoč rednih članov (ic) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku.

Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam kjer jih še ni, priporočamo vstanovitev novih. Kdor eli postati član, naj se zglasi pri tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za vstanovitev novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Program JRZ. med Hrvati

(Iz glavnega urada J. R. Z.)

Starešinstvo Hrvatske Sokolske župe "Tomislov" je izdalo za leto 1920 svoj "Hrvatski Sokolski Koledar".

V tem svojem koledarju posveča urednik precej mesta najvažnejšemu vprašanju za nas Jugoslovane — to je bodoči formi vlade v novi mladi državi Jugoslaviji.

Kakšno vlogo je igralo sokolstvo med Jugoslovani v Avstriji je vsakomur znano. Čehi se imajo zahvaliti po veliki večini svojim sokolskim organizacijam, da imajo danes svojo lastno republiko, ker le potom sokolskir organizacij se je bilo mogoče narodu razvijati v svobodnem duhu ter mu dati smozavesti, da je vreden in sposoben biti svoboden.

Da tudi naše jugoslovansko sokolstvo dela v isti meri, nam dokazuje hrvatska sokolska župa "Tomislav" s svojim koledarjem za leto 1920. Zavedajoč se svoje svete dolžnosti napram svojemu narodu prinašajo po svoji lastni iniciativi politični, socijalni in gospodarski program Jugoslovanskega Republičanskega Združenja za bodočo republiko Jugoslavijo, sprejet na tretji in redni konvenciji v Clevelandu.

Poleg omenjenega gradiva prinaša koledar še mnogo zanimivega čtiv, ki bo posebno zanimal jugoslovansko sokolstvo in vsestransko priporočamo našim somišljenikom, da posegajo po tem koledarju. Vsa naročila pošljite na J. R. Z., 3639 West 26th St., Chicago, Ill., Cena 50c.

Glavni urad J. R. Z.

IZVOZ PŠENICE IZ ZDRUŽENIH DRŽAV.

Izvoz pšenice in moke od 1. julija do 30. novembra preteklega leta je znašal 69,692,000 bušiljev pšenice v zrnu in 7,884,000 bušljev zmlete moke. S tem je presegel eksport vse dosedanje številke. —

OGRSKA JE OGORČENA.

Budimpešta, Ogrsko, 4. jan. — Tukaj prevladuje veliko ogorčenje nad akcijo načelnika zavezniške vojaške misije, ki je preprečil usmrčenje devetih na smrt obsojenih komunistov, med katerimi st bila tudi Corwin in Laszlo. Načelnik zavezniške vojaške komisije general Borton je izjavil, naj se prkine izvršenje smrtne obsodbe, ker bi to napravilo slab utis v Angliji in v Parizu.

Ogrska je protestirala proti temu vmešavanju v njene notranje zadeve in nastop generala Bortona je očividno okrepil stališče Huszarjeve vlade.

Kabinet je odgovoril, da bo uvedel novo preiskavo glede počenjanja komunistov ter tudi preiskavo proti prejšnjemu boljševiškemu poveljniku v Budimpešti, generalu Haubichtu, katerega dolže, da je zasnoval dvo umora in da je kriv veleizdaje proti ogrski vladi.

Dotična dva umora se tičeta dveh ljudi, katere so ustrelili člani rdeče garde, ker sta delila med narod letake, v katerih se je napadalo ljudske komisarje.

MOJSTRSKI TATOVI.

Pariz, Francija, 4. januarja. — Minister za javna dela je danes sporočil, da je bilo preteklo leto aretiranih nad dva tisoč ljudi, ki so kradli na železnicah. Ukradli so blaga z miljone in miljone frankov. Škodo so morale trpeti zavarovalne družbe.

ZRAČNI AKROBAT.

Pariz, Francija, 4. januarja. — Znani francoski zrakoplovec Edmond Pillon je dosegel nov rekord. Včeraj se je tekom 5 minut devetindvajsetkrat prevrnil v zraku.

Save and Succeed
BUY W.S.S.

Pogled v notranje življenje Rusije

Kako izgleda boljševiška Rusija v sedanjem času, če se jo pogleda od znotraj? Kaj misli narod sovjetske vlade o svojih vladarjih, o političnih razmerah ter o javnih zadevah v splošnem? Kakšno je dnevno rutinsko življenje navadnega prebivalca Moskve ali Petrograda pod pogojem, da se obnaša tako, da ne pride v spor s svojimi rdečimi mojstri?

Bruce Bliven, poročevalec newyorškega "Globe", izjavlja, da je bil komaj kak človek v stanju spraviti iz dežele resnično sliko Rusije v smislu kot sta jo preobrazila Lenin in Trocki. Glede Rusije so bile razširjene številne laži in bajke so krožile glede nje kot še nikdar prec. Naštevilni ljudje so nam pripovedovali stvari, katerim ni nihče vrjel in to se je povsem prilegalo fantastični deželi, v kateri se nemogoča stvar vedno dogaja.

V to velikansko zmedo pa prihaja čluvek, ki ima na razpolago infomacije iz prvega vira in to, kar nam pripoveduj on, je izvanredne važnosti. Mr. Bliven pravi:

— Po mojem mnenju je verodostojen mož Paul Dukes, ki je prišel iz Rusije pred par tedni ter opisal v londonskem Times razmere kot jih je našel tam. Poročevalec priznava, da zna govoriti ruski kot domačin, čeprav je angleškega pokolenja. Živel je v Petrogradu v času, ko so bili boljševiki le nepraktični idealisti, ki so bili zaposleni v različnih zakotnih prostorih, kjer so širili svoje ideje. Bil je aktivno sovdeležen pri marcijski revoluciji leta 1917 ter je bil v Rusiji skozi deset mesecev preteklega leta. Mr. Dukes ni našel razmer kot jih slikajo protiboljševiški listi, a tudi ni našel nebeškega raja na zemlji, katerega so obetali boljševiki.

Boljševizem ne bo mogel ustrajati, — pravi Mr. Dukes. V desetih mesecih se ni poročevalec sestal niti z enim človekom, ki bi bil prepričan o tem, da bi sedanji režim obstajal za vedno. Čeprav izjavljajo boljševiške oblasti, da so vsi sloji naroda za sedaj obstoječi si stem, je vendar opaziti vedno večje vznemirjenje med kmeti, ki vendar predstavlja glavno moč v Rusiji. Po njegovem mnenju ne bodo boljševiki v stanu preprečiti tega razvoja in to pomenja zanje naravnost smrt.

Ko bo boljševizem padel, bo izbruhnila po mnenju Mr. Dukes-a cela serija protižidovskih izgredov. (To je tudi popolnoma prav, kajti glavni voditelji boljševizma so Židje in Rusi vedo prokleto dobro kdo je njih resnični izsesavalec in krvnik, ruski Žid, ki ničesar ne dela, temveč živi le od dela drugih). Kmetje smatrajo komunistično gibanje za židovsko gibanje (kar je v resnici) ter se je razvilo vsled tega med njimi britko sovraštvo do vseh Židov.

Kljub temu pa je Mr. Dukes prepričan, da bodo vodili novo vlado možje, ki se nahajajo sedaj v Rusiji, ne pa strahopetni izseljenci, ki skušajo voditi rusko potilitiko iz New Yorka in Pariza. Ti ljudje ne razumejo niti malo velikanskih socijalnih in duševnih izprememb, ki so se završile v Rusiji v zadnjem času. Boljševiki so bolj prebrisani kot bi človek domneval ter so spravili na stran veliko ljudi, o katerih so domnevali, da bi bili mogoče voditelji protiboljševiške ustaje.

Ko se je mudil Dukes v Rusiji, je več angleških in ameriških časnikarskih poročevalcev prekoračilo mejo in potovalo po deželi pod patronanco vlade Lenina in Trockija. Pisec tozadevnega članka je prišel do prepričanja, da se je poročevalcem odtegnilo vsako priliko, da bi prišli v direktni stik z masami naroda.

Pisec omenja slučaj nekega angleškega poročevalca, ki je bil nastanjen v nekem sovjetskem hotelu v Petrogradu. Dukes si je na vse mogoče načine prizadeval videti tega moža, a je moral končno izprevideti, da ga hoče vlada zavarovati pred stikom z vsakim, ki ji ni bil natančno po volji. Vsled tega je prepričan, da ni smatrati ugotovil teh časnikarskih poročevalcev, ki stoje popolnoma pod uplivom ruske sovjetske vlade, za dejstva, katera je treba sprejeti iz prve roke in brez vsakega komentarja.

Dočim se je mudil Dukes v Rusiji, je prišlo več ameriških in angleških poročevalcev preko meje in ti so poročali povsem drugačne stvari kot prvi. Rekli so, da je zavezniška blokada povsem brezuspešna in da ne bo nikdar v stanu izstradati ruskega naroda. V Rusiji obstajajo velike zaloge živil, vendar pa se je izjalovil in polomil sistem razdeljevanja. Lakota je omenjena na glavna mesta in kjerkoli vlada pomnajkanje, je sovjetska vlada odgovorno za to.

Tako je naprimer dobival preteklega junija narod Petrograda po pou funta kruha na dan. Ob istem času so dobivali člani rečne transportne unije po funt in pol kruha na dan. Živila za prebivalstvo je v splošnem dobil in razdelil komitej petih. Zadružna društva in unije pa so dobile dovoljenje, da smejo vprizoriti plenjenja po kmečkih okrajih. Vlada je poslala na deželo kupce, ki so bili zvežbani soglasno z njih političnim prepričanjem. Kmetom so ti kupci najprvo ponudili oficijelno ceno in če so slednjo kmetje zavrnili, so oficijelni kupci zapretili s konfiskacijo. Vse to pa je imelo za posledico, da so pričeli kmetje skrivati svoje zaloge. Kupci zadružnih zvez pa so bili trgovci, ki so plačali primerne cene ter tudi dobili od kmetov vse, kar so zahtevali.

Delavci v Petrogradu, zaposleni od vlade, so zahtevali dvatedenski dopust, katerega so boljševiške oblasti najprvo odklonile ter privolile vanj šele potem, ko je prišlo do več posameznih stavk. Ti delavci so porabili svoje počitnice za to, da so odšli na deželo, kjer so bili v stanu dobiti moko. Vsak mož je imel dovoljenje, da sme prinesti nazaj v mesto 72 funtov moke ali dva puta v ruski meri. Na ta način so spravili delavci v mesto toliko moke, da je padla cena kruha za eno tretino. To ni, po mnenju Mr. Dukesa, ugajalo boljševikom, ki dobivajo veliko svoje sile iz razdeljevanja hrane po določenem načrtu, soglasno s katerim dobiva največ oni, ki dela z rokami, dočim je buržuazijec napol izstradan. Vsled tega so boljševiki prepovedali take izlete v deželo in posledica tega je bila, da je cena živil zopet zrasla.

Vrednost boljševiškega papirnatega denarja je pričela padati od dneva do dneva in da odpomorejo temu, so boljševiki stalno povečavali plače delavcev. Večkrat se je poročalo, da je cilj Lenina zmanjšati vrednost denarja tako, da bi postal brez vsake vrednosti. —

V tem oziru pa poroča Mr. Dukes nadalje:

— Če so tiskarski stroji v stanu tiskati dosti hitro rublje iz papirja, se zdi ljudem, da je stvar pravilno uravnana. Plače pa pogosto zaostajajo za več mesecev za življenskimi stroški in to povzroča velike težkoče. Mr. Dukes izjavlja, da je bilo več ženskir uslužbencev sovjetske vlade v Petrogradu prisiljenih poslužiti se prostitucije, da so na ta način izboljšale svoje stanje ter dobile dosti za jesti. On nasprotuje zatrjevanjem boljšebikov, da je bilo odpravljeno socijalno zlo. Ko so bil pred kratkim izdana povelja, naj se aretira na Nevskem prospektu vsako žensko, ki bi se prodajala, so jih našli tekom par večer več stotin. Poročevalec pa dostavlja, da je bila neenakost med spoli popolnoma odpravljena in da so boljševiki uvedli par izvrstnih reform, med njimi materinsko zavarovanje.

Zanimivo je poglavje, v katerem opisuje Mr. Dukes napore kmetov, da spravijo v mesta živila ter jih prodajo onim, ki imajo na razpolago zadosti denarnih sredstev. Soglasno z državnimi postavami je taka prodaja nepostavna in prepovedana, vendr pa jo kmetje izvajajo v veliki meri. Mr. Dukes se je pripeljal v mesto ob neki priliki z vlakom, ki je bil poln kmetov, ki so nosili v vrečah živila. Ko je dospel vlak na postajo, so kmetje predrli vojaški kordon ter se razkropili na vse strani. Vojaki so mogli prijeti le one, ki so bili najbližji in ki niso mogli pobegniti. Ostali kmetje so se razkropili po mestu ter prodali svoje zaloge od vrat do vrat.

V Moskvi je našel poročevalec številne gostilne, ki so se obdržale kljub obstoječim postavam. V vsakem takem slučaju je bil podkupljen kak državni uradnik. Te gostilne so imele na razpolago veliko množino živil, a seveda za primerno visoke cene.

Tako v Moskvi kot v Petrogradu vlada pravcata epidemija z ozirom na zavživanje slaščic. T slaščice izdelujejo iz nemškega saharina in tozadevna obrt je izključno v rokah Židov in mohamedancev.

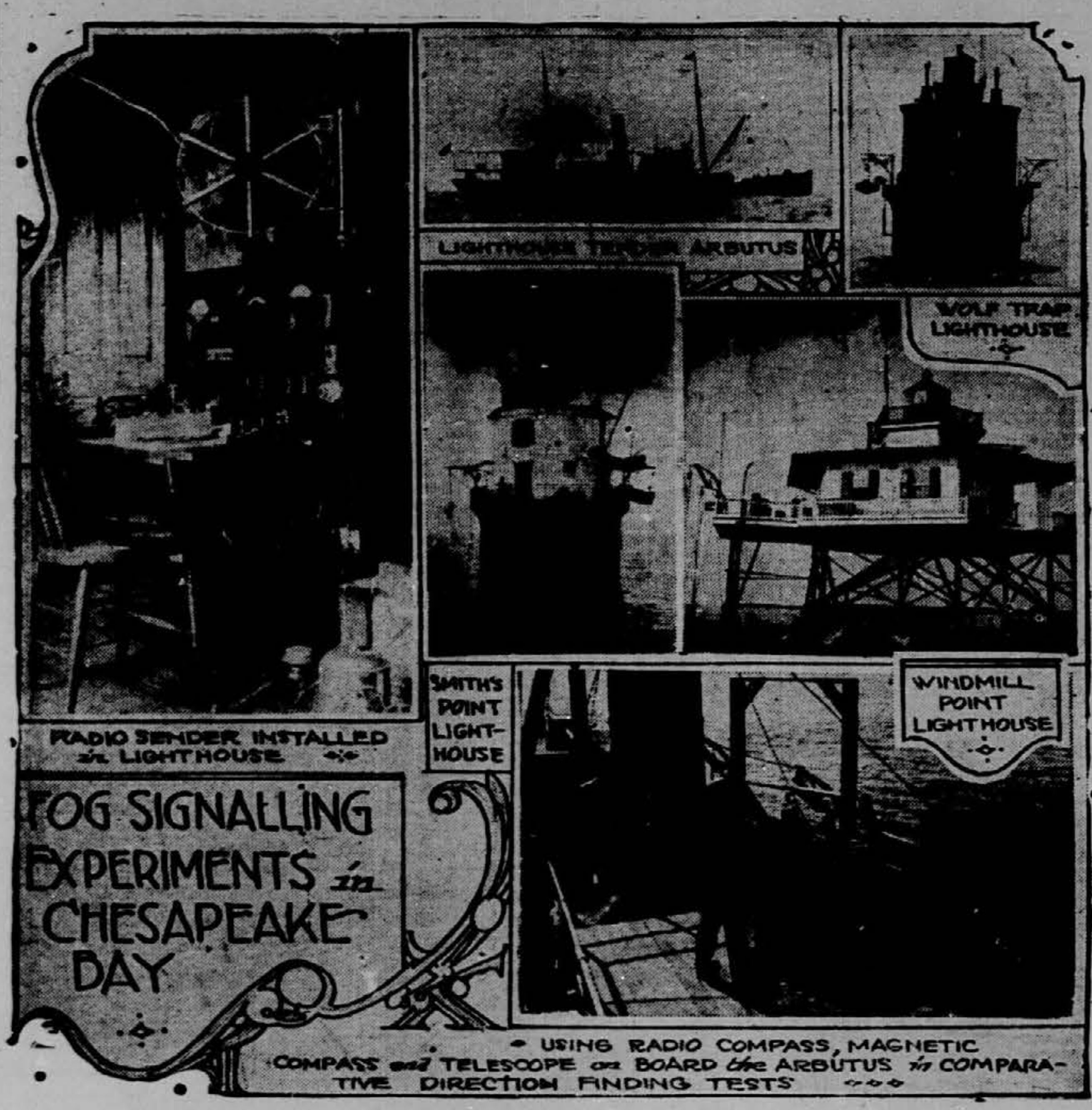

NOVA IZNAJDBA ZA SIGNALIZIRANJE V MEGLI.

Razne vesti

Od bivše avstro-ogrske mornarice se nahajata križarki 'Tegetthoff' in "Franz Ferdinand" v Benetkah, nekatere križarke tipa 'Erzherzog' v Kotoru v francoskih rokah; križarke tipa "Zriny" in "Radetzky" v Splitu v rokah Amerikancev, tri moderne bojne ladje drugega razreda v Poli. Stare ladje so razdeljene med Francozi in Italjani. Dve lahki križarki tipa Helgoland imajo Francozi v Kotoru; križarki "Port Said" in "Spaun" se nahajata v laških rokah. Od torpednih lovcev tipa 'Tatra' imajo štiri Francozi in istotoliko Italjani. Med Italjani in Francozi so razdeljeni tudi starejši torpedni lovci, 15 pc številu. Od petdesetih torpedovk imajo v rokah večji del Lahi, ostanek pa Francozi. V laških pristaniščih se nahaja skupno nad dve tretjini vse avstrijske flote. — Ladje do sedaj še niso definitivno last ene ali druge zaveznice. Lahi se vsled tega boje, da jim ta mastni plen, rezultat njihove "zmage" ne uide. Zavezniki namreč do sedaj še niso edini, kaj naj se zgodi z zaplenjenimi brodovji. Dočim je Anglija, Amerika in Japonska mnenja, da se naj brodovje potopi, se upirata temu Francija in Italija. Poslednja bi rada videla, da se brodovje demolira in jeklo porabi, ali pa da se razdelijo ladje v kritje izgub tekom vojne med posameznimi velesilami. Nikakor pa ne misli podpirati onega anglo-ameriškega načrta razdeliti brodovje tako, da bi dobile gotov del tudi male države. Oboroževati Jugoslavijo!?

Kolčakovo tiranstvo.

Neko amsterdamsko poročilo opisuje razsul Kolčake armade. Pravi, da ni bilo v Kolčakovi armadi prav nobene discipline več, čeprav jo je Kolčak poizkušal vzdrževati z neštevilnimi smrtnimi kaznimi. Njegovi vojaki so trumoma dezertirali. in vedno gledali na to, da so bili ujeti. Padec Omsk je Koléaka za vedno uničil. Vse ljudstvo se upira proti njemu.

Povratek čeho-slovaških čet iz Sibirije.

Čeho-slovaška narodna skupščina je sklenila vse potrebno, da se čehoslovaške čete s Sibirije nemudoma vrnejo preko Vladivostoka v domovino. Sedaj se minister Beneš pogaja v Parizu in Londonu o podrobnostih transporta. — (Kaj pa z jugosl. četami, ki so še sedaj v Sibiriji?)

Grško-italjanska družba

se je ustanovila, da zgradi železniško progo Valono—Atene.

300 komunistov so aretirali

v Budimpešti krščanski socijalci takoj potem, ko so rumunske čete zapustile mesto in je vkorakala bela garda. Beli teror še vedno besni.

Čeho-slovaška državna barva

sestoji iz rdeče-belo-modre barve, državna zastava pa iz dveh polj, zgoraj belo, spodaj rdeče, med njima modri trikotnik.

Saljapin,

sloviti ruski basist, živi. Ni res, pravijo londonski listi, da bi bil Saljapin od boljševikov umorjen.

30 miljonov kron

je čehoslovaška vlada izdala za pokritje izdatkov pri mirovnih pogajanjih.

90,000 molznih krav

bo morala Nemčija dati ententi za vojno odškodnino.

Haasejevo truplo so vpepelili

po veliki žalni slovesnosti, kjer so govorili njegov sin Ernest Haase in Karol Kautsky. Primerjali so ga z velikim francoskim socijalistom Jean Jauresom in Liebknechtom. Pepel polože v poslopju državne zbornice v Berlinu k počitku.

Razmere na Dunaju.

Kakor poročajo potniki z Dunaja, se tam eno vreme prebivalstvu ne bo izdapala moka in kruha dobi oseba le četrt hleba. — Radi pomanjkanja kuriva ostanejo vse šole na Dunaju zaprte do 31. januarja.

POMANJKANJE KURIVA V NEMCIJI.

Berlin, Nemčija, 5. januarja. — Vprašanje zalaganja industrijalnih naprav s premogom povzroča velike skrbi ne le v Berlinu temveč tudi po celi Nemčiji. Lowe naprave, ki imajo zaposljenih skoraj 3000 oseb, so zaprle svoja vrata pred par dnevi, ker niso dobile obljubljene množine premoga. Siemens Halske tvornica obratuje eš nadalje a z velikimi težavami, ker dobiva premoga le od dne do dne. Velika splošna elektrarna se nahaja v isto tako resnem položaju. Nikjer ni premoga več kot za dan ali dva.

Hamburg in Kiel trpita še veliko bolj kot Berlin sam. V Kielu so vse tovarne, v katerih obratujejo z elektriko, nezaposljene od osmih zjutraj do štirih popoldne.

Vsled pomanjkanja premoga je tudi vstavljen promet pocestnih železnic. Iz Vzhodne Prusije in južne Nemčije prihajajo slična poročila, tikajoča se pomanjkanja premoga.

OGSRKA MIROVNA DELEGACIJA.

Budimpešta, Ogrsko, 5. jan. — Prvi oddelek ogrske mirovne delegacije, v kateri se nahaja tudi grof Apponyi, je odpotoval v pondeljek odtukaj v Pariz, da izve za mirovne pogoje, katere hočejo staviti zavezniki Ogrski. Le malo članov te mirovne delegacije bo stalo za stalno v Parizu in pretežna večina se bo vrnila v Budimpšeto v najkrajšem času in to radi visokih življenskih stroškov ter radi težkoč v izmenjavi sporočil med Parizom in Budimpešto.

SESTRA!

All si tako zdrava, lepa in vesela kot bi morala biti po naravi? Če nisi, piši po naše informacijsko pismo. Poslano ti bo čisto BREZPLAČNO zapečateno. JUVITO LABORATORY. Dormont Branch 110. PITTSBURGH, PA.

(Adv.)

Uredniški članek iz starokrajskega lista

V borbi

Od vseh strani smo okroženi od nasprotnikov. Ljuto se zaganjajo v nas. Ne moremo reči, da so vsi zvezani proti nam, ali njih napadi niso vsled tega manj siloviti. Demokratska stranka, osobito mladini, se veselijo svojeg slučajnega trenotnega gospodstva in nas psujejo v svoji pijanosti za premagance. Mislijo, da so nam enakovredni, in nas hočejo prisiliti, da jim to priznamo. S hladnostjo preziramo vedenje teh najnovejših parvenijev na vladnem krmilu. Socijaldemokrate je sram, da se v vojski niso ničesar naučili, da so sei zneverili svojemu proletarskemu programu, da so padli v ulogo socijalpatriotov in da so se njihovi možje, vsedli v baržunaste ministrske fotelje. Za to moramo trpeti mi in jih glavno geslo je postalo: boj proti nam, boj proti "klerikalizmu". Tudi nova goba, ki je zrastla po vojnem dežju v liberalnem gozdu, samostojna stranka liberalnih kmetov, je zasanjala, da je strup v njenih žilah samo za našo stranko. Strašno se čuti ražaljeno, da odklanjamo njen strup in živimo naprej svoje močno življenje. Narodnosocijalna stranka še leži v plenicah, a prepričani smo, da bo prvi mahljaj njene rokice, veljal naši stranki.

Na Hrvatskem in v Slavoniji je vse, kar živi okoli nas politično življenje, nam sovražno in strupeno. Madžaronska koalicijonaška stranka se je dala prekrstiti in ta prekrščeni žid se imenuje danes v naši državi demokrastka stranka. Vsiljivo se bije na prsi, da je samo ona za narodno in državno jedinstvo in vse drugo je protidržavno in veleizdajniško. Pomilovalno gledamo narodno besnenje konvertiranih madžaronov. Hrvatska socijaldemokracija je še globlje padla nego naša. Z drznim čelom si upa zagovarjati socijalistično postopanje svojih voditeljev in nastopati proti socijaliziranju človeške družbe, ki jo zahteva njeno levo krilo. Samo en cilj ji je jasen, boj proti krščanskim principom. Hrvtska Zajednica misli, da ni prav, ako gredo Hrvati in Slovenci skupaj in nam dokazuje, da je 1 več nego 1 + 1. Da se najmileje izrazimo, mi ne uživamo njenih simpatij.

V Bosni in Hercegovini nas hoče s strupom sovraštva in nestrpnosti uničiti advokatska težaška stranka. V Dalmaciji se še oglašajo demokratski ostanki proti nam ter nas napadajo s svojim papirnatim kopjem.

Povsod in od vseh strani samo sovraštvo, nasprotje, zaničevanje, napadanje. Mi pa vzbujamo v sredini teh mnogobrojnih sovražnikov mirno in hladno. "Na bregu stojim v morje strmim. Pod mano srdito valovje — bobni ob kamnito bregovje. — Do neba praši se megleni dim — a stena skalna — in jaz se na robu ne ganem — viharju klubujem, ostanem.

Celemu svetu klubujemo! Moško in zmagovalno korakamo naprej. Spremlja nas zmaga. Naše vrste se množijo. Stranka se razvija, raste, postaja paka in silna. Naš program osvaja vse sloje našega naroda. Ni ga, ki bi nas mogel zadržati na našem zmagovalnem pohodu. Z neodoljivo silo gremo vkljub vsem oviram, vkljub vsemu sovraštvu naprej, nevzdržno naprej.

V Sloveniji se je zopet cel narod zbral okoli naše zastave. Na Hrvatskem smo preko noči postali med kmetom in delavcem najmočnejša stranka, a tudi med meščani smo si priborili vpliva in ugleda. V Slavoniji je hrvatski element po ogromni večini v našem taboru. Bosna je ponosna na svojo Pučko stranko, Hercegovina je vsa v njenem taboru. V Dalmaciji je naša stranka brezuvetno najsilnejša.

Naše politične koalicije niso preziranja vredna. Nihče ne ve, ali ne bo že prekojutri moral naš mladi deželni predsednik s svojim štabom raz predsedniški prestol in ali ne bo naša stranka pozvana, da brezobzirno in neusmiljeno kaznuje vse krivce, ki so v strankarski zaslepnjenosti dvignili roko proti našim pristašem, in da brez pardona pripravi stranki zadoščenje za vse storjene krivice. —

V borbi smo, v borbi napredujemo, v borbi zmagujemo.

("Slovenec.")

Danes je denar po [lahko se izpremeni]

100 KRON $1.20

(Poštnina samo 25 centov za vsako svoto)

Posebne cene za večje nakupe.

Glavni Urad
AMERICAN EXPRESS CO.
65 Broadway, New York

Vstanovljeno 1841
Glavnica $18.000.000.00

Money Order in postna znamka

je vse, kar potrebujete da pošljete denar v katerikoli kraj Jugoslavije. Sedaj, ko je denar poceni, je izvrstna prilika, da ga pošljete domov, kjer ga silno potrebujejo. Brez ozira na to, kjerkoli živite v Združenih državah, vi lahko pošljete denar v Jugoslavijo ravnotako poceni, ravnotako priprosto in skoraj ravnotako hitro kot če bi živeli v New Yorku. Česa je treba:

Pišite naravnost na spodnji naslov ter pridenite ekspresni Money Order ali pa poštni Money Order, izstavljen na AMERICAN EXPRESS COMPANY, New York, za število dolarjev, katere hočete poslati. Napišite svoje polno ime ter naslov ter ime in poln naslov osebe, kateri pošiljate denar. Vaš denar bo poslan takoj po najnižji ceni ter vam bomo poslali rezt.i
Ali pa če hočete, pišite po informacije, nakaznice ali naslovljene zalepke, oziroma se oglasite v kateremkoli velikem ekspresnem uradu.

American Express Company

Foreign Money Order Department "M"

65 Broadway, New York

Drugi newyorški naslovi:
118 W. 39 St. 18 Chatham Square

Kjerkoli in kamorkoli pošiljate denar, zahtevajte zanj potrdilo American Express Company. To je vaša zavarovalnina proti izgubi.

Vaška slika

Ivan Tratan.

V našem kraju živi par družin, ki ne sejejo in vendar žanjejo. Naši kmetje so jim dali "Fajtingarji". Kaj naj to ime pravzaprav pomeni, ne ve nihče. Samo to ve pri nas vsak, da ni lepo, če je človek Fajtingar.

V naši vasi živita dve družini Fajtingarjev, nekaki potomci starih rokovnjačev. O marsikaterem teh Fajtingarjev se še pripoveduje, da je bil rojen v gozdu pod smreko, drugi na Obli gorici pod Štefanjo goro. Oče tega je v soboto zvečer ukradel vola, ga v gozdu ubil in pri ubitem volu zaspal, da so se mu morali ljudje izogibati, ko so šli v nedeljo zjutraj k maši. Oče onega ni imel ne polja, ne kozolca, pa je vendar prodal vsako leto po 50 mernikov pšenice. Tretji je imel pol mernika posetve, deset oken kozolca, pa ga je imel celo poletje polnega žita, ki ni raslo na njegovih njivah. Štirje strici teh Fatingarjev še zdaj vzdihujejo nekje v ječi. Pri Gabru so zažgali hišo na vseh štirih oglih naenkrat. Orožniki si takrat niso upali v vas. Sam Gaber se je moral preobleči v orožniško obleko. Z zvijačo se jim je potem posrečilo dobiti požigalce v roke. Obsojeni so bili na mnogo let ječe. Eden izmed njih je bil priden v ječi, cesar ga je ob neki priliki pomilostil. Ponoči se je vrnil v naše vas. Puška je počila, skozi okno je priletela krogla in zadela Gabra v ramo. Kdo? Rokovnjač Fajtingar. Rokovnjač je izginil, nihče več ga ni videl. Le Gaber ga je proklinjal, dokler ga je bolela rana, potem je tudi on pozabil nanj.

Mnogo grehov se pripisuje rokovnjačem. Še moja mama se spominja, da so oče v sdemdesetih letih na pragu zvečer kleče molili rožni venec, da so mogli obenem paziti na hlev. Ponoči je spal vedno kdo za vrati v hlevu.

To niso bili rokovnjači. Prav navadni ljudje so bili, tatje, ki so na račun rokovnjačev kradli, požigali in celo ropali. Pojavili so se šele potem, ko so bili rokovnjači že davno iztrebljeni. V nekem času jih je bilo mnogo, pravzaprav je bila cela naša vas velik tat. Bili so dobro organizirani. Orožniki jim niso mogli priti prav do živega. Šele po mnogem trudu se je končno posrečilo jih iztrebiti. Nekateri so odšli v tuje kraje, drugi so našli svoj žalosten konec po jetnišnicah. Le dve družini Fajtingarjev sta ostali v vasi. Ti ne sejejo in ne žanjejo, pa vendar žive bolje kot vsak posestnik.

Fajtingarji nabirajo poleti maline, gobe, mravljična jajčka, planinski mah in različne korenine in koreninice. Pozimi nosijo preste, prav doli do Ljubljane pridejo z njimi. Pred leti še niso toliko delali. Kak zajec ali srna je morala dati življenje, da se je najedel Fajtingar. Ukrasti se je dalo vedno kaj. Zdaj pa imajo Fajtingarji dan za dnem težje življenje. Krasti je prenevarno, divjačina je dobro zavarovana; živila so draga, zaslužek pa danes ravno toliko kot pred desetimi leti, kvečjemu gobe so dražje. Teh pa ne morejo toliko nabrati, da bi se poznalo pri njihovem življenju.

* * *

Jaka Fajtingar je ostal samec do starih dni. Že čez petdeset mu je šlo. Na koncu vasi je imel svojo borno bajto. Tam je živel svoje skromno življenje. Njegova posebnost je bila, da se je pečal izključno le z nabiranjem planinskega mahu. To mu je sčasom postalo bolj šport kot pa obrt. Če je le količkaj kazalo vreme, je bil ob solnčem vzhodu že vrh Kriške planne, ob zatonu pa zopet v dolini. Vselej je prinesel natlačeno poln koš planinskega mahu. Sčasom je odkril tak mahovišča, da ni mogel sproti znositi mahu domu. Nabiranje mahu je jako nevaren šport. Jaki končno oni mah, ki raste na pristopnejših mestih, ni bil nič več všeč. Strast se ga je polastila; čim večja nevarnost, s tem večjim veseljem ga je Jaka nabiral. Vsako steno je oblezel, vsako brezno pregledal; postal je strasten hribolazec. Komaj je čakal, da se je sneg umaknil nekoliko bolj k vrhu Grintovca, že je bil v gorah in potem skoro vsak do pozne jeseni.

"Jaka, ali si tudi ti prišel? — Pojdi no pit! je klical v nedeljo popoldne Bregar iz Kokre Fajtingerju. "Oštir, zdaj ga pa le daj še merico. Na to veselje naj bo, ker je Jaka prišel!"

"Tobaka mi je zmanjkalo, sem pa dejal, moram iti ponj. V gorah ga ne prodajajo; česar nimaš s seboj, gori ne dobiš."

"Jaka, ali še vedno lazi po gorah in skalah?"

"I, kaj pa bom! Človek se nekako navadi na pečine. Dolgčas bi mi bilo brez njih. — Glej, tamle Knapčev oče so se navadili na polje, daj jih v mesto, dolgčas jim bo po njivah in travnikih."

"Tisto je pa res", je odgovoril stari Knapeč. "Kar je, pa je", je še pristavil. Brez tega ni končal nobenega stavka.

"I, Jaka, sem dejal, kako se pa kaj zasluži pri mahu?"

"'No, zasluži.... Obogatel ravno ne bom, beračit pa tudi ne pojdem, dokler bom zdrav. Pa kak krajcar še se lahko prihrani, če si pameten".

"Kar je, pa je, Jaka. Ti že lahko shajaš, vsa mahovišča so ti znana. Sem dejal, kar je, pa je".

"No, potem pa že. Kaj pa, da se ne oženiš, Jaka? Dosti si že star za ženitev."

"Prestar, reci, prestar, Bregar. Kdo me bo starca maral! Veš, dokler sem bil še mlajši, sem vedno mislil, da bom lahko izhajal. Pa sem se zmotil. Zdaj vidim, da bi bilo dobro, če bi imel kako žensko pri sebi. Oprala bi mi, obleko bi mi zašila; na gorah se je veliko potrga.... Oženil bi se, pa kdo bi me maral"

"Koliko križev pa že imaš na hrbtu?"

"Že gre čez kljuko".

"E, ne pripoveduj! Izgledaš pa za trideset."

"Oče, koliko jih imate pa vi?"

"Kar je, pa je. Štiriinsedemdeset jih bo zdajle o sv. Alešu. Ti jih boš pa menda dvainpetdeset, ali ne?" je odgovoril Knapeč, ki je bil nekoliko gluh.

"Uganili ste, oče."

"Saj sem vedel. Ko se je tvoj oče ženil, smo voglarili. To so bili časi! Danes pa, če nekoliko zavriskaš, že hodijo orožniki okoli hiše. Tilnovega Franceta smo takrat pretepli. Sedem tednov je ležal ,pa se ni nihče zmenil zato. Na podu smo plesali, je pa tvojemu očetu spodbil, ko je s tvojo materjo mimo priplesal. Kakor bi bil ogenj v strehi, tako je bilo. Vsi naenkrat smo ga. Kar je, pa je..."

"Jaka, veš, če bi ti imel prav veliko veselja do ženitve, bi ti jaz povedal za dekle. Ne bo ti žal, če jo vzameš. Par desetakov dote bo imela, pridna je, pa delavna, da malo takih."

"E, Bregar, nikar se ne norčuj! Kdo bi maral zame?"

"Kaj se bom norčeval! Če bi popršal, gotovo jo dobiš. Moje sestre hči je, Fajdigova Franca. Šele dvaindvajset leta je stara. Kake tri desetake bo tudi prinesla k hiši. Več pa moja sestra ne more dati. Sedem jih je, pa samo bajta in par njivic."

"Fajdigova Franca.... No, jaz je ne poznam."

"E, kaj je ne boš poznal. Včasih nosi pri Viršku preste. Lani v adventu jih je že nosila. Pa da ne boš mislil, zakaj jo tako ponujam! Bendrjev iz Nove vasi vedno okoli hiše lazi. Ne maram, da bi se kaj zgodilo. Ljudje imajo potem toliko govorjenja, za to bi jo rad od hiše spravil."

"Jaka! Kar je, pa je. Vzemi jo, če je le dekle zato. Zakaj pa bi je ne vzel? Močan si še. Štirideset let še lahko živiš. Žensko boš pa lahko imel pri hiši. Skuha ti, opere. Bolj redno življenje boš imel."

"Saj mene tudi malo vleče, da bi popršal. Samo bojim se: mlada žena, star mož, še ni bilo nikoli kaj prida."

"Za trideset izgledaš, za trideset. Le kar korajžo, pa popršaj! Vem, da ne bodo rekli ne."

ATTORNEY GENERAL PALMER.

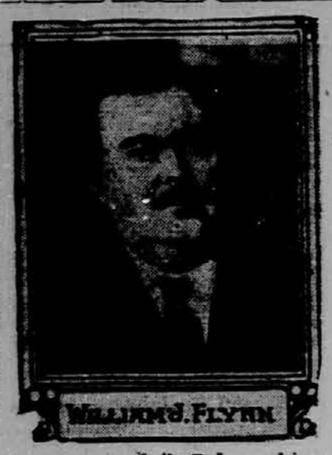

Flynn, bivši načelnik tajne službe in gen. pravdnik Palmer, ki vo oita pogone na radikalce.

"Pa res ne vem, kako naj naredim. Če bi potem rekli ne, ima človek samo nepotrebno sramoto."

"Jaka, kar je, pa je. Poprašaš lahko. Fajdigovka ti gotovo ne bo rekla ne. Boš saj dekle videl, saj se še potem lahko skesaš, če bi si kaj premislil."

"I, no, aj pa bo! Bregar, pa povej, da v nedeljo pridem, popoldne po nauku. Knapčev oče pa pridejo z mano. Kajne, oče?"

"No, pa pojdem. Daleč je v Kokro, seveda daleč, pa bo že na kak način. Kar je, pa je."

Dva meseca pozneje je bila Fajdigova Franca mlada Fajtingarica.

Jaka je bil srečen. Franca mu je skuhala, oprala perilo, zašila, kar je raztrgal na svojih potih. Medtem, ko je Jaka nosil mah, je Franca nabirala jagode in pobirala suhe veje po gozdu, da bi ne bilo na zimo treba kupovati drv. Jaka je odšel vedno kmalu po polnoči v gore. S solnčnim vzhodom je hotel biti že vrh Kriške planine. Temu vžitku se ni mogel odpovedati. Kmalu za Jakom se je dvignila Franca in šla nabirat gobe. Treba je bilo zgodaj vstati, pozneje so prišli drugi ljudje. Ko je poslalo solce prve žarke v skrivnosti polno svetišče gozda, je bilo tam že zopet vse mrtvo. Ljudje so odšli na polje po svojih opravilih....

Franca je gobe nabirala najraje v gozdu proti Novi vasi. Ljudje so to kmalu zapazili. Bendarjev France tudi he vedno tja nabirat. No, Jaki to ni prišlo do ušes in dobro je bilo.

Jaka ni mogel Franci biti nikdar ono, kar je bil France. Franceta je ljubila, Jako trpela. Prisilili, so jo, da ga je vzela. Bendarjev France ni imel ničesar, Franca malo. Kako naj bi živela Jaka je imel svojo kočo in par krajcarjev prihranjenih.

Prva ljubezen se ne pozabi tako hitro. Franca je prvi čas obupavala, France je divjal, ko je izvedel novico o Franci in Jaki. Uniči onadva in sebe. No, nič se ni zgodilo. Franca ga je potolažila. Saj ni, da bi moralo biti kar tako. Jaka hodi po mah in France lahko pride k nji vas. Jaka je star; morebiti ne bo dolgo živel. Po gorah lazi, v večni nevarnosti je. Skala se utegne utrgati in ga pobiti. Moglo bi se mu spodrsniti, da pade v brezdno. Niti vrana bi ne zakrakala za njim. Franca je namigavala, no, France je ni hotel razumeti. Prepošten je bil. — Šli so k poroki. Še dve uri, preden je Franca stopila pred oltar, je bila v Francetovem objemu. Vesella sta se, da bo zdaj vedno tako. Kaj pa po zimi? Jaka se ne gane od hiše. No, do takrat se kaj izpremeni.

"France, sreča je nama mila. Imam načrt."

"Kaj se ti je zgodilo, da si tako vesela", jo je vprašal, ko sta se slučajno srečala v gozdu pri nabiranju gob. Vedno sta se srečala slučajno.

"Saj ti pravim, da imam načrt. Jaka išče pomagača za nabiranje mahu. Vprašal me je, če vem za primernega. Danes mu bom dejala, da bi bil Tilnov Francelj primeren za to opravilo. Jaka te ne poza. Pridem pote, nihče ne bo vedel, da si bil včasih moj ljubček. Hočeš, Francelj?"

"Seveda hočem. Čim prej, tem bolje".

"France, previdna morava biti, da Jaka ničesar ne zapazi. Še jutri pridem pote."

Zvečer se je vrnil Jaka z gor. Natlačeno poln koš mahu je prinesel. Pred vrati ga je čakala Franca in mu pomagala odložiti koš. "Tako, če ima človek ženico kot je Franca. Pa sem takrat še premišljeval, ali bi ali ne bi. Terne sem se branil."

Franca je postavila predenj skledo krompirja v oblicah in latvico kislega mleka. Jaka je začel lupiti krompir.

"I Franca, kako stvar premišljujem, vedno bolj sem prepričan, da bi bilo prav pametno, če bi vzel pomočnika. Šest dvojač bi mu dal vsak dan. Zaslužil bi mi jih devet do deset. Čez vse poletje bi se to že precej poznalo. Mahu je dosti, proda se lahko. Lekarnar v mestu pravi, da bi ga potreboval desetkrat toliko, kolikor ga nanosim."

"Težko boš našel primernega človeka. Premišljevala sem, kje bi bil kak človek. Pa ga skoro ni. Močan bi moral biti, pa zanesljiv."

"Šentej, Franca me ima bolj rada, nego sem si mislil, si je dejal Jaka na tihem, na glas pa rekel:

"Seveda zanesljiv bi moral biti."

"Samo za enega vem: Tilnov France iz Nove vasi bi bil za tako delo. Po tudi pošten je. Njemu bi lahko zaupal."

"Ne poznam ga. Če misliš, da bi bil, pa pojdiva jutri ponj. Dopoldne imaš čas."

"Nobenega drugega ne vem. Pojutrišnjem bi že lahko šel s teboj."

"Čimprej, tem bolje".

* * *

V četrtek zvečer je prišel Tilnov France in v petek zjutraj sta se napotila v gore. Petek slab začetek.

Zvečer je šel Jaka v gostilno po tobak. Vselej se je zamudil po kake pol ure. Moral si ga je privoščiti merico "slabega". Po celodnevnem trudu ga je bil potreben. France ni hodil žnjim; Jaka mu je prinesel tobaka. Vsedel se je v kuhinjo k Franci. Jaka je bil vesel, da je France postal tako domač. Vode je prinesel Franci, če je bilo treba in drv je nacepil. Jaka je bil prav zadovoljen žnjim, Franca še bolj. Ni pa tega pokazala. Jaka ni smel ničesar slutiti.

(Konec prihodnjič.)

Novice iz Slovenije

Major Drago Pož.

Dne 11. decembra 1919 je umrl v Mariboru zadet od kapi g. major Drago Pož, star 41 let. Pokojnik je bil blaga, dobra in poštena duša, priljubljen pri vojaštvu in meščanstvu in je bil med prvimi, ki so se zglasili po razsulul v narodno vojsko ter si postavil v Mariboru prvo slovensko topništvo, ki se je borilo pod njegovim poveljstvom na vseh jug. frontah. Bil je tih, a dober in prepričan Slovenec, ki je ljubil svojo ožjo domovino nad vse. Dasi na srcu težko bolan in kljub zdravniški prepovedi se je udeležil jug. pohodov za osvobojenje Koroške in žel tu neprikrito hvalo svojih artilerijskih zmožnosti od nizkega in visokega. Pokojnik je deloval tudi na znanstvenem polju in se veliko pečal z raziskavanjem podzemskih jam; našel je pri tem hrošče, ki jih je imenoval po sebi z "poži", in dobival za svoja raziskavanja laskave pohvale tujezemskih strokovnjakov. Želja njegova je bila, koristiti svoji novo osvobojeni združeni domovini, kar ga je tudi zadrževalo, da ni šel kljub svoji težki bolezni v pokoj, a pri čemur ga je žal prehitela neizprosna, a lahka smrt na domači zemlji priljubljenega mu Maribora, ki bi ga bil sicer tako težko zapustil.

Umrl

je 21. oktobra l. l. v Mekinjah Franc Čadež, davčni eksekutor v pokoju, v 73. letu starosti.

Celje.

Dne 22. dec. je bil sin vodje tukajšnjega davčnega urada gospod Rafael Dolinšek na češki Karlovi univerzi v Pragi promoviran za doktorja vsega zdravilstva. On je brat pogrešanega rezervnega poročnika in bivšega profesorja na slovenski gimnaziji v Gorici dr. Edvarda Dolinšek.

Če kdo daje dezerterjem potuho.

Pred kazenski senat ljubljanskega deželnega sodišča prideta Frančiška Gaijot in njena hčerka Marija Galjot iz Bernikov na Gorenjskem. Predsednik senata nadsvetnik Vedernjak: "Ve sta veliki grešnici, ker ubeglim vojakom potuho dajeta. Vi, Frančiška, koliko je vredno vaše posestvo?" — "10 mernikov posejemo." — Predsednik: "No, za stroške bo že". (Veselost). — Obtožba jima očita, da sta podpirali vojaškega begunca Andreja Žnidarja. Obtoženki zanikavata krivdo. Sodišče je razpravo preložilo, da se še zaslišijo priče.

PREBIVALSTVO SVETA.

Izguba življenj v Angliji bo imela kaj malo pravka s stalnim povečanjem prebivalstva celega sveta. Človeško pleme se je v zadnjih letih pomnožilo za celih 39 miljonov in prirastek postaja od leta do leta večji. Če bo prebivalstvo sveta naraščalo na način kot narašča sedaj, bo kmalu opaziti težkoče, proti katerem niso bile težkoče sedanje vojne nič.

Kot kažejo vsa znamenja, ni imela vojna nobenega upliva na prirastek prebivalstva ter je mogoče celo ugodno uplivala v tem oziru.

SANTAL CAPSULES MIDY

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah.
Vsaka pilula nosi ime MIDY
Varujte se ponaredb,
Na prodaj v vseh lekarnah

JUGOSLOVANSKI TOBAK.

Belgrad, Jugoslavija, 4. jan. — Skupna produkcija tobaka v novem jugoslovanskem kraljestvu tekom preteklega leta je znašala petnajst tisoč ton. 9000 ton tega tobaka bo na razpolago za izvoz.

NAZAJ NA OGRSKO.

Budimpešta, Orgrsko, 4. jan. — Vlada podpira ljudi, ki agitirajo, da bi se Madžari vrnili iz Amerike ter prinesli seboj ves prihranjeni denar. Vlada upa izogniti se na ta način bakrotu.

Grozote prohibicije.

— Kaj boš storil z vso pijačo, ki si jo napravil?

— Ne vem. Piti si je ne upam in vreči stran je preveč drago.

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta.

Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, povesti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite ta kupon, pridenite za 40 centov štempsov ter pošljite nam.

SLOVENIC PUBLISING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štempsov.

Ime .....
Naslov .....
Mesto in država .....

Vitez iz rdeče hiše

(Le Chevalier de Maison Rouge.)

ROMAN IZ ČASOV FRANCOSKE REVOLUCIJE.

Spisal Aleksander Dumas star.

(Nadaljevanje.)

Patrulja je korakala dalje. — Maurice je šel ob Lorinovi strani. Nekdo, oblečen v sivo obleko, ki je vodil patruljo, je korakal na čelu; bil je stražnik.

Vsak čas je bilo videti, kako so se izza oglov in hišnih duri prikazovale postave, temne kakor sence, in so tupatam spregovorile besedico s sivo oblečenim možem; bili so tajni stražniki.

Dospeli so do male ulice; sivi mož ni odlašal niti za hip; bil je dobro poučen in vstopil je v to ulico.

Pred vrtnimi vrati, skoz katera so nekdaj prinesli Mauricea z zavezanimi ustmi, je postal.

"Tukaj!" je dejal.

"Kaj je tukaj?" je vprašal Lorin.

"Tu najdemo kolovodje."

Maurice se je naslonil na zid; zdelo se mu je, kakor da mora pasti vznak.

"Obstojajo trije vhodi", je dejal sivi mož. "Glavni vhod, ta tukaj, in še neki drugi, ki vodi v paviljon. Jaz pojdem s šestimi ali osmimi možmi skoz glavna vrata; zastražite vi ta vhod s štirimi ali petimi možmi in postavite troje zanesljivih mož k paviljonovemu izhodu."

"Prestopim zid in bom stražil na vrtu", je dejal Maurice.

"Tembolje, odpreš nam vrata od znotraj", je rekel Lorin.

"Prav rad", je pripomnil Maurice; toda ne zapuščajte hodnika in ne prihajajte mi, dokler vas ne pokličem. Vsi, kar se zgodi v notranjosti, bom videl z vrta."

"Ti torej poznaš to hišo?" je vprašal Lorin.

"Prej še, hotel sem jo kupiti."

Lorin je postavil svoje ljudi v kote živih ograj, k vratom, medtem ko se je policijski agent odstranil z osmimi ali desetimi gardisti, da bi si, kakor je dejal, osvojil glavni vhod. Kmalu nato je potihnil šum njihovih korakov.

Mauricevi ljudje so bili že na straži in so se kolikormogoče skrivali. Človek bi bil prisegel, da je vse mirno in da se ne dogaja na ulici nič izrednega.

Maurice je hotel prekobacati zid.

"Počakaj vendar", je rekel Lorin, "geslo se glasi: nageljček in hodnik. Aretiraj vse, ki ti ne povedo teh besed; pusti mimo one, ki jih poznajo."

"Hvala!" je dejal Maurice ter skočil z zida na vrt.

XXX.

Nageljček in hodnik.

Prvi udarec je bil grozen, in Maurice je moral napeti vse svoje moči, kar jih je imel, da je Lorinu zakril razburjenje, ki se je bilo polastilo vse njegove osebe. Toda ko je bil enkrat v vrtu, sam v nočni tihoti, se je nekoliko umiril ter šel na delo hladno in razsodno. Smukal je od grmiča do grmiča in dospel do rastlinjaka, ki ga je zakrival pred luninimi žarki in kamor so ga bili zaprli, ko je prvič vdrl v to hišo.

Rastlinjak, ki se je nahajal nasproti paviljona, v katerem je bivala Genevieva.

Njena soba ni bila razsvetljena, pač pa se je luč prikazovala zdaj na tem, zdaj na onem oknu. Maurice je zagledal Genovievo skoz neko slučajno samo napol privzdignjeno daveso. Videl je, kako je naglo pospravljala svoje reči v neko torbico in v svoje veliko presenečenje je opazil v njenih rokah orožje.

Maurice je stopil na neki kamen, da je lahko bolje gledal v sobo. V peči je gorel ogenj, ki je vzbujal njegovo pozornost: Genevieva je sežigala neke papirje.

V tem hipu so se odprla neka vrata in k Genevievi je stopil mlad mož. Maurice je najprvo menil, da je Dixmer. Mlada žena se mu je približala, ga prijela za roki, in oba sta si za hip stala nasproti, navidezno hudo razburjena. Kaj je bilo vzrok temu razburjenju? Maurice ni mogel uganiti, njiju besede niso segale do njega.

Toda ko je Maurice s svojimi očmi prouzril postavo prišleca, je zamrmral: "To ni Dixmer", in kmalu zopet ponovil, ves izmučen vsled grozne ljubosumnosti: "Ne, to ni Dixmer", kakor da bi si moral dvakrat reči, ako se je hotel prepričati o Genevievini nezvestobi.

Približal se je oknu; toda čimbolj se je bližal, manj je videl; čelo mu je gorelo. Noga mu je zadela ob lestvico; vzel jo je jo prislonil k zidu, stopil nanjo in pritisnil svoje oko na zavesino razpoko.

Neznanec v Genevievini sobi je bil mlad mož, približno petindvajsetih let, modrih oči in lične postave; držal je roki mlade gospe in govoril ž njo, medtem ko si je ona brisala solze, zakrivajoče njene čarobne oči.

Majhen šum, ki ga je povzročil Maurice, je dal mlademu možu povoda, da se je ozrl proti oknu. Vzklik največjega presenečenja je Maurieu obtičal v grlu; spoznal je svojega skrivnostnega rešitelja.

V tem hipu je Genevieva umaknila roki iz neznančevih in stopila k peči, da bi se prepričala, ali je ogenj uničil vse papirje.

Maurice se ni mogel dalje zadrževati; vse grozne strasti, ki mučijo človeka: ljubezen, maščevanje, ljubosumnost, so se kakor ognjeni zobje zagrizle v njegovo srce. Odprl je z vso močjo le slabo zaprto okno in skočil v sobo.

Naenkrat je začutil na svojih senčih dve pištoli.

Genevieva se je bila ozrla, ko je čula šum, in onemela je popolnoma, ko je zagledala Maurica.

"Gospod", je dejal mladi republikanec s hladnim naglasom onemu, ki je imel v rokah njegovo življenje, "gospod, vi ste vitez iz Rdeče hiše!"

"In če bi bilo res tako?" je odvrnil vitez.

"Oh, če je tako, potem ste vi pogumen človek in potemtakem miren mož, s katerim bi rad spregovoril par besed.

"Le govorite!" je dejal vitez in je še vedno tiščal svoji pištoli na Mauricevih prsih.

"Vi me lahko ubijete; toda ne ubijete me, dokler ne čujete vzklika iz mojih prs, ali pa bolje, ne bom umrl, ne da bi me prej čuli. Ako pa zakričim, spremeni tisoč ljudi, ki so obkolili to hišo, vse v pepel; umaknite svoji pištoli ter poslušajte, kaj porečem dami!"

"Genevieva!" je rekel vitez.

"Meni!" je šepetala mlada ženska.

"a, vam."

Genevieva je, bleda kakor kip, prijela Maurica za laket. Mladi mož jo je pahnil od sebe.

"Veste, kaj ste mi zagotovili, madama", je dejal Maurice z globokim zaničevanjem. "Sedaj vidim, da ste govorili resnico. Vi res ne ljubite gospoda Moranda."

"Maurice, poslušajte me!" je vzkliknila Genevieva.

"Ni mi treba ničesar poslušati", je dejal Maurice. "Varali ste me; mahoma ste pretrgali vse vezi, ki so spajale moje srce z vašim. Rekli ste mi, da ne ljubite gospoda Moranda; toda povedali mi niste, da ljubite drugega."

"Gosrod", je vzkliknil vitez, "čemu govorite o Morandu, ali bolje, o katerem Morandu govorite?"

"O kemiku Morandu."

"Kemik Morand stoji pred vami! Kemik Morand in vitez iz Rdeče hiše sta ena in ista oseba."

In iztegnil je roko proti poleg stoječi mizi ter si za hip nadel črno lasuljo, ki ga je bila toliko časa skrivala pred očmi republikanca.

"Ah", je dejal Maurice še z večjim zaničevanjem; "razumem, da niste mogli ljubiti gospoda Moranda, ker ga sploh ni bilo. Ta izgovor je pač spreten, toda nič manj vreden zaničevanja."

Vitez se je zgenil s pretečim obrazom.

"Gospod", je nadaljeval Maurice, "ali me pustite trenotek samega z damo, govoriti imam žnjo. Ako vam je drago, lahko prisostvujete temu pogovoru; saj ne bo trajal dolgo, za to jamčim vam."

Genevieva je mignila vitezu, naj potrpi.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družini

Kašelj

je znan kot eden najbolj znanih znakov, ki spremlja prehlad, gripo in kadarkoli so prizadete cevi sapnika. Zato potrebujete zdravilo, ki bo olajšalo vnetje in na ta način ustavilo vznemirjenje ter kašelj. Nobeno zdravilo ni boljše, kakor

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balzam za pljuča), ki je dobro poznan iz za leta 1861. kot vspešno zdravilo za zdravljenje prehlada, hripavosti in kašlja, zlasti če izhaja iz vnetja sapnih cevi, krčnih napadov in influence. Cena 25c in 1c davka, ali 50c in 2c davka, v vseh lekarnah.

Severov almanah za Slovence za leto 1920 zastonj. Vprašajte zanj svojega lekarnika.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

"Tako torej, Genevieva", je nadaljeval Maurice, "izpostavili ste me zasmehu svojih, zaničevanju mojih prijateljev! Ker sem bil slep, ste se me poslužili pri vseh svojih zarotah! Izkoriščali ste me, kakor se izkorišča slepo orodje. Čujte, to je sramotno dejanje! Kaznovani morate biti za to, kajti ta gospod me ubije pred vašimi očmi; toda predno mine pet minut, bo tudi on ležal pred vami, ali, če ostane živ, se to zgodi le zato, da žrtvuje svojo glavo na morišču."

"On, umreti!" je vzkliknila Genevieva. "On naj žrtvuje svoje življenje na morišču! Vi torej ne veste, Maurice, da je on moj zaščitnik, zaščitnik moje družine, da bi dala svoje življenje zanj, da umrem, ako umre on, in da je on moja vera, če ste vi moja ljubezen?"

"Ah", je vzkliknil Maurice, "vi boste morda nepreneboma zatrjevali, da me ljubite; res, ženske so preslabotne in prebojazljive."

Nato se je obrnil k mlademu aristokratu in dejal:

"Naprej, gospod, ali me ubijete, ali pa morate umreti!"

"Zakaj?"

"Ker vas dam zapreti, ako me ne ubijete."

Maurice je iztegnil roko, da bi ga prijel za vrat.

"Nočem se prepirati za svoje življenje", je dejal vitez. "Glejte, gospod!"

In vrgel je pištoli na neko stolico.

"Zakaj vam ni nič na življenju?"

"Ker moje življenje ni vredno kesa, ki bi ga občutil, ko bi bil ubil pogumnega moža, in še posebno, ko vas Genevieva ljubi."

"Ah", je vzkliknila mlada žena in sklenila roki, "kako ste bili vedno dobri, velikodušni, pošteni, plemeniti, Armand!"

Maurice je pogledal oba s skoro brezumnim začudenjem.

"Čujte", je rekel vitez, "vrnem se v svojo sobo; dam vam častno besedo, da nočem pobegniti, temveč skriti hočem neko sliko."

Maurice je naglo uprl svoje oči v Genevievino sliko, ki je še vedno visela na svojem mestu. Ali je bil plemenitaš uganil Mauriceve misli, ali pa je morda hotel tirati svoje velikodušje do skrajnosti... dejal je:

"Vem, da ste republikanec, toda vem tudi, da ste obenem plemenitega in brezmadežnega srca. Popolnoma se vam hočem zaupati. Poglejte!"

Potegnil je iz svojih nedrij miniaturno (zmanjšano) sliko in jo pokazal Mauricu. Bila je slika kraljice Marije Antoinette. Maurice je nagnil glavo in si z roko tiščal čelo.

"Pričakujem vaših ukazov, gospod", je dejal vitez; "ako me še vedno hočete aretirati, potrkajte na ta vrata, da se vam izročim, ko pride čas. Nič mi ni več na življenju, ako ne morem živeti v upanju, da rešim kraljico."

Vitez se je odstranil, ne da bi bil Maurice niti s kretnjo poskušal zadrževati ga.

Čim je bil odšel iz sobe, se je Genevieva zgrudila pred mladega moža in vzkliknila:

"Odpuščenje, Maurice, odpustite mi vse zlo, ki sem je vam storila, odpustite mi v imenu mojih bolesti in mojih solz, kajti prisegam vam, mnogo sem jokala, mnogo trpela. Ah, moj soprog je davi odpotoval, sama ne vem, kam, in morda ga ne vidim nikoli več; tako mi ostaja moj edini prijatelj, ne, nikak prijatelj, brat, in vi hočete, da ga umorè? Odpustite mi, Maurice, odpustite!"

Maurice je vzdignil mlado ženo in dejal nato:

"Kaj hočete? Je pač zla usoda: v tej uri se vsi igramo s svojim življenjem; vitez iz Rdeče hiše je igral kakor drugi in je zgubil. Sedaj mora plačati."

"To je, on mora umreti, če vas dobro razumem."

"Da."

"On mora umreti, in vi mi to pripovedujete?"

"Jaz ne, Genevieva, temveč usoda."

"Njegova usoda ni še zapečatena, kajti vi ga lahko rešite."

"Le, ako žrtvujem svojo besedo in svojo čast. Razumem vas, Genevieva."

"Zatisnite oči, Maurice, več ne zahtevam od vas, in kolikor more biti ženska sploh hvaležna, to dobite od mene, obljubljam vam."

"Zaman bi bil zatiskal oči; obstoja geslo, brez katerega ne more nihče od tu, kajti ponavljam vam, da je hiša obkoljena."

"In vi poznate to besedo?"

"Seveda jo poznam."

"Maurice!"

"No?"

"Prijatelj, moj ljubi Maurice, povejte mi to geslo, moram je poznati!"

"Genevieva!" je vzkliknil on. "Recite, mi: V imenu ljubezni, ki jo gojim zate, postani mož brez besede in brez časti, postani izdajalec svoje stvari, laži, zatajuj! Kaj mi nudite, Genevieva, za vse to, vi, ki me skušate na tak način?"

"Ah, Maurice, rešite ga, rešite najprej njega in potem zahtevajte življenje od mene."

"Genevieva", je odvrnil Maurice mrko, "poslušajte me: stopil sem z eno nogo na sramotno pot; nastopiti jo hočem popolnoma, toda imeti hočem vsaj tehten razlog; Genevieva, prisezite mi, da ne ljubite viteza iz Rdeče hiše!"

"Ljubim viteza kakor sestro, kakor prijateljico, nič drugače, prisegam vam!"

"Genevieva, ali me ljubite?"

"Maurice, ljubim vas tako resnično, kakor me Bog čuje."

"Ako storim vse, česar zahtevate, zapustite-li sorodnike, prijatelje in domovino, da lahko pobegnete z izdajalcem?"

"Maurice, Maurice!"

"Oh, obotavlja se, ona se obotavlja!" je vzkliknil Maurice ter se zganil burno.

Genevieva, ki se je bila naslonila nanj in ki je hipoma začutila, kako se ji umika njena opora, je padla na koleni.

"Maurice", je dejala in vila roki, "Maurice, vse, kar hočeš, prisegam ti; ukaži, jaz te ubogam!"

"Ali boš moja, Genevieva?"

"Kadar hočeš."

"Prisezi pri Kristu!"

Genevieva je iztegnila roko ter dejala:

"Moj Bog, odpustil si prešestnici, upam, da odpustiš tudi meni."

In debele solze so se ji ulile po licih in padale na njene lase, ki so, vsi razmršeni, valovili po njenih prsih.

"Oh, ne prisegajte tako, ne tako", je dejal Maurice, "sicer ne sprejmem te prisege!"

"Moj Bog", je rekla, "prisegam, da vse svoje življenje posvetim Maurieu, da hočem umreti ž njim in, če bo potreba, za njega, samo da mi reši prijatelja, mojega zaščitnika, mojega brata, viteza iz Rdeče hiše!"

"Naj bo, on bo rešen", je dejal Maurice in je stopil v njegovo sobo.

"Gospod", je dejal, "nadenite si zopet strojarsko oblačilo. Vračam vam besedo, svobodni ste!"

"In vi, milostljiva", je dejal Genevievi, "čujte geslo: Nageljček in hodnik."

Kakor da bi se bal ostati dlje časa na mestu, kjer je izgovoril besede, ki so napravile iz njega izdajalca, je odprl okno in skočil na vrt.

(Dalje prihodnjič.)

Socijalizem

Monakovo, nov. 1919.

Socijalizem je pri nas strašilo za vojne dobičkarje, pa še to lastnost go kmalu izgubil, ako je še ni. Pozitivnega ve o njem v širših krogih le malokdo kaj in še tisto je pomešano z napačnimi predstavami in pritiklinami, ako da lahko rečemo, da pri nas ogromna večina tudi sploh nima pravega pojma o socijalizmu. Toda ne samo preprostejši ljudje, tudi inteligenca si v tem oziru večinoma ni na jasnem. Vsakdo misli pri tem le prerad na socijalno demokracijo in brez nje po našem običajnem pojmovanju o socijalizmu sploh ni mogoče govoriti.

Vzrokov te nevednosti je več. Najprej se pri nas za to vprašanje nismo nikdar posebno zanimali, vsaj tako ne, kot bi bilo treba. Dalje pa je k temu veliko pripomagla naša "duševna razprtija", vsled katere nismo dobili od zunaj niti najmanjše duševne hrane. Da bi pa kar sami od sebe sledili v splošnem razvoju na duševnem polju, to je naravno, da nemogoče. V dobi, kakršna je sedanja, ko se vse s tako naglico razvija, in ko se tudi najvažnejši pojavi izpreminjajo ter dobivajo vedno novo obliko in vsebino, pa se še toliko bolj občuti, ako smo — četudi z razmeroma kratko dobo — odtrgani od ostalega sveta. Tako se je zgodilo, da nam naša izoliranost ni povzročila samo občutne gospodarske škode, marveč smo tudi v duševnem razvoju ostali za zunanjim svetom.

Angleški in francoski "Economist" imata gospodarska poročila s statističnimi podatki s celega sveta, tudi iz dežele, kjer je vsaj toliko nereda kot ga je pri nas, n. pr. iz Rusije, posebej iz Sibirije, Kakvakarzije, Ukrajine, zlasti tudi iz Ogrske, Bolgarske in Grčije, samo o Jugoslaviji ni najti v njih niti besedice. Švicarske socijalne politične revije vedo poročati o socijalni zakonodaji vseh držav, iz njih lahko poznamo, da je že po vsem svetu upeljan 8-urni delavnik — samo Jugoslavija se nikjer ne omenja. Celo v nekem internacijonalnem poročilu o delavskem gibanju je bila izpuščena izmed evropskih držav edino — Jugoslavija. Gospodarska škoda, ki jo trpimo radi te odrezanosti od ostalega sveta je domana. Žal, da se človek tega šele takrat prav zave, ko prestopi domačo mejo in vidi, kakšna revščina vlada drugod. Takrat šele prav spozna, kako dobro bi bilo, ako bi stopili nekoliko v stik s svetom, ter bi skrivali inozemcem pojasniti in pokazati, da naša krona m nemška, marveč da je neprimerno več vredna. Kurz naše krone je najbolj drastičen dokaz, kako nam manjka finančnih zmožnosti.

Nič manjša pa ni škoda, ker smo tako dolgo duševno odtrgani od inozemstva. Ako bi se pri nas pojmi vsaj za silo razbistrili, bi bilo brezdvoma lažje urediti notranje življenje v državi kot je sedaj. prav umevan socijalizem bo za bližnjo bodočnost temelj, stanovitvenega družabnega reda. Toda, kdo ve, kaj je "prav umevan socijalizem?" Dokler misli pri nas 95 odstotkov ljudi pri besedi socijalizem?" Dokler misli pri nas 95 odstotkov ljudi pri besedi socijalizem ljudi isto kot podržavljanje, toliko časa je izključno, da bi postali edini v tem, kaj hočemo, toliko časa je izključno, da bi dobili večino, ki bi bila zmožna ustvariti res kaj trajnega. Prenapetih sanjačev, kakor tudi zakrknjenih sebičnih reacijonarcev tudi potem ne bo manjkalo, kakor jih ne manjka nikjer, toda za pameten, na resničnem socijalizmu sloneč program, se pri ljudeh, ki vsaj nekoliko umevajo svoj čas, gotovo dobi potrebna opora.

Koj ob svojem prihodu v Nemčijo sem si kupil novo takrat izdano Wilrandt-ovo knjigo: Socialismus. Gotovo je v nji pisanega marsikaj, kar ne drži, kar je preveč idealno — veda sanjava, toda vredno je, da jo človek čita, kar je najti v nji o socijalizmu marsikaj, česar pri nas ogromna večina ne ve, pa bi bilo prav in dobro, ako bi vedeli oni, ki se zanimajo za javno življenje.

Samo par stavkov: "Socijalna demokracija in socijalizem sta dve popolnoma različni stvari. Socijalna demokracija stare smeri ima samo enega pravega sovražnika, ta je socojalizem, kot se nam kaže v svojem praktičnem delovanju. Doktrinarna socijalna demokracija se da premagati edino le v socijalizmu. — "Ničesar ni, kar bi bilo tako malo socijalnodemokratično kot je konsumna organizacija (Konsumgenossenschaft). Socijalna demokracija je slojni boj; ona je politika pod tem geslom; konsumna organizacija pa je socijalizem brez slojnega boja". — In ko razlaga, kaj je socijalizacija, paudarja zopet in zopet, da ni ter ne sme biti podržavljenje, ker bi se sicer ne mogli ubraniti slabih posledic, ki so združene z vsakim državnim obratom.

Pozneje sem čital še več drugih del te vrste. Povsod ista misel: Socijalizem in stara socijalna demokracija nista eno in isto; socijalizacija ni podržavljanje, marveč podružabljanje, z drugo besedo organizacija produkcije in konsuma.

Na kratko, v par besedah ni mogoče popolnoma pojasniti, kaj pomeni organizacija v tem smislu, toda to tudi tukaj ni moj namen. Poudariti hočem le, kako silno potrebno bi bilo, da bi se tudi pri nas pojmi zbistrili in zjasnili, da bi tudi mi pričeli čimprej prav umevati svojo nesrečo, da bi vedeli in umeli, kaj tirja od nas naš čas. Kajti edino tako bo mogoče priti po ravni, kratki poti do cilja, ki ga moramo prej ali slej doseči.

Kako spoznati lesni alkohol

Primer dohtarske modrosti.

Zdravstveni komisar Copeland iz New Yorka je izdal pred par dnevi naslednje ugotovilo glede preiskušnje z ozirom na lesni alkohol v upanju, da bo tem potom mogoče ustaviti strašno umrljivost radi zavživanja lesnega alkohola:

— Odprite steklenico kot ponavadi. (Aha, on že ve kako!) Razžerite konec žice iz čistega bakra, dokler ne bo popolnoma rdeča. Vtaknite žico v tekočino ter jo hitro umaknite iz nje. Če daje žica od sebe duh po formaldehidu, zamašite steklenico ter recite, da je "party" končana. Če diši žica po žganju ali kaki drugi pošteni pijači, potem jo lahko pijete — na zdravje Novega leta.

Formaldehid je tekočina brez barve, katero se razredči v vodi, nakar služi kot razkuževalno sredstvo. Ta kemični proizvod ima oster duh, — vendar pa bi radi vedeli, koliko odstotkov ljudi je Ameriki, ki zamorejo spoznavati duh formaldehida ter se na ta način obvarovati usodnih učinkov lesnega alkohola.

Vse kaže, da pišejo zdravniki in zdravstveni organi svoje opomine le za svoje tovariše, več ali manj izobražene doktorje, ne pa za splošno občinstvo, kajti zdravnik gotovo ne ko nikdar prišel v nevarnost, da zavžije lesni alkohol mesto pristne kapljice toliko ali toliko "proofov".

* * *

Londonska megla ima slikovito lastnost, ki pa popolnoma manjka meglam, ki obdajajo Kapitol v Washingtonu.

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA 5. JULIJA 1908 — INKORPORIRANA 27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKEC, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4b64 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT ROBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSIP VIDETIČ, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 734 Moffat Ave.
MIHAEL KAPSCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOCHEVAR, 1206 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOCMAN, 1203 Mahren Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 500-501 — 45 Ave., Denver, Colo

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 259, Ely, Minn.
PETER GESHELL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse denarne nakazmice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadsornega odbora, prepirne zadeve pa na predsednika glavnega porotnega odbora.

Iz urada društva "Grintovec" št. 21 ZSZ. v Ely, Minn.

Na opomin brata Franka Bojca, predsednika združevalnega odbora ZSZ., je naše društvo Grintovec št. 21 ZSZ. predložilo na glavni letni seji dne 21. decembra leta 1919 zapisnik združevalne konvencije in tudi nove pripravljene pogodbe ter je vzelo točko za točko v pretres. Članstvo našega društva protestira proti predsedniku združevalnega odbora ZSZ. ter njegovemu opominu, kateri je večjidel proti združenju.

Protest.

Društvo Grintovec št. 21 ZSZ. v Ely, Minn., protestira proti opominu na članstvo ZSZ.

1. Pogodba, katera je izvršena, se nam vidi pravilna ter na demokratični podlagi. Točka 10., katero brat opisuje, da je samo pesek članstvu v oči, se nam zdi pravilna. Brat predsednik tudi imenuje novo pogodbo, da je posneta iz stare pogodbe, ter pravi, da se nova pogodba razlikuje od stare. Naše društvo pripozna, da je Jugoslov. Kat. Jednota izpuščena.

Brat predsednik združevalnega odbora, preč'tajte pojasnilo odvetnika in bodete kmalu gotovo na pravem stališču.

2. Naše društvo protestira proti predsedniku in odbornikom združevalnega odbora, ker niso hoteli podpisati pogodbe za združenje.

Bratje, glavni odborniki, združimo se, ako hočete, da bomo še svobodni kot bratje in sestre. Združimo se! Ako pa hočete pogin, ga pa gotovo lahko dosežemo, če ga zahtevate.

Ako nismo solventni, naše društvo Grintovec priporoča glavnim odbornikom zopetno naklado v smrtninski sklad.

Ta protest in navodila je društvo Grintovec odobrilo na glavni letni seji dne 21. decembra 1919.

Bratski pozdrav bratom in sestram ZSZ.

Za društvo Grintovec:
Jacob Kunstelj, predsednik.
Math. Polajnar, tajnik.
Mike Svete, blagajnik.
(Pečat društva.)

GOZDNI ROMAR

FRANCOSKI SPISAL GABRIEL FERRY.

Za "Glas Naroda" prevedel G. P.

121 N(adaljevanje.)

— Tega ne verujem, — je odvrnil Kanadec, — kajti če bo dan potekel, ne da bi izvedli svoj načrt, potem poznam nekoga, ki jim bo s pomočjo viharja prihranil polovico poti. Midva oba bova vprizorila izpad, Pepe, prav kot v oni noči ob bregu Arkansasa, kjer sva pobila Indijance z noži, ker so mislili, da so varni v svojih bobrovih luknjah.

— Da, — je odvrnil Pepe, — če nas bodo kedaj privezali na mučilni kolec ter nas lepo naprosili, naj pričnemo s svojo smrtno pesnijo, jim bomo lahko zapeli dolge litanije.

Kljub zatrjevanju Kanadca pa je bilo videti kot da se hoče napad še dalj zakasniti. Že nekaj časa sem je bilo videti oblak dima, ki se je dvigal v gostih krogih za skalami.

Lovci so si sprva zaman prizadevali pojasniti si, iz katerega razloga so oblegovalci pač prižgali ogenj, iz katerega so videli vstajati dim. Ker pa so bili izstradani, so kmalu uganili pravi vzrok tega. Veter je prinašal prav do njih duh, glede katerega se niso mogli zmotiti.

— O ti psi, — je rekel Pepe, — gotovo so prinesli s seboj kak kos srne in sedaj so zaposleni s tem, da jo spečejo, dočim se moramo mi kristijani zadovoljiti le z duhom. Hočem ti reči, da so sklenili nas tukaj oblegati, da dosežejo s pomočjo lakote, česar ne morejo doseči z orožjem. Caramba, imel sem boljše mnenje o Mestizu in o človeku, katerega imenuje svojega očeta. Čeprav so roparji, jim vendar ne manjka poguma.

Kmalu pa se dim ni več dvigal nad skalami in dvignilo se je tako strašno kričanje, da je moral imeti človek železne živce, da ni vzdrhtel.

Trije lovci pa so brez strahu poslušali to kričanje kot oni krotilci divjih živali, ki se ne prestrašijo tulenja zveri.

Napada so se manj bali kot obleganja.

— Ali naj odgovorimo? — je vprašal Pepe.

— Ne, — je rekel Kanadec, — kajti naše puške bodo sedaj govorile. Opazuj pa natančno vsako drevo in vsako travico, kot da imamo pred seboj gnezdo klopotač. Ta golazen hoče obračunati z nami, še predno bo prišla noč ter se bo polegel vihar.

— Bog daj, de se ne motiš, kajti jutrnji dan nam bo prinesel nove nevarnosti. Ta lopov, katerega smo ravnokar položili na njegovo zlato posteljo je pripeljal ti dve zveri in njih zaveznike semkaj proti nam v edinem namenu, da se polasti zaklada, ne da bi vedel, da ga opazujejo trije vojniki z Rio Gila otoka. Zela vrjetno je, da je Črni sokol ob tej uri že razkril sledove onih, ki so mu pobili toliko vojnikov. Brez dvoma bodo jutri zjutraj vsi tukaj združeni proti nam.

— Zid iz bivolovih kož se je premakni, — je rekel Fabijan, ki je s tem prekinil Pepeta. — Za to maso sem videl rdeče trakove, ki krase glavo Mestiza.

— Moj Bog, — je rekel Pepe naenkrat s pritajenim glasom, — tam je Indijanec, ki je sit življenja ali ki hoče razširiti svoje poizvedovanje prav do sredine Zlate doline.

Obenem je pokazal z glavo na roko Indijanca, ki je previdno odmaknila grmičevje na skrajnem delu skal, kjer so se slednje stikale z dolino.

— Umakni se nekoliko na desno stran, — je rekel Kanadec hitro proti Fabijanu. — Pepe mu leži ravno nasproti ter ga bo z lahkoto zadel, ne da bi se izpostavljal.

Fabijan se je hitro umaknil na skrajni rob planinice, proti vo dopadu, da ne moti prostih kretenj Bois-Rose-ja.

— Ta Indijanec je blazen, — je dostavil Kanadec. — Ali vidiš, kako skuša naravnost izvati strel iz puške, da označi svojo navzočnost?

— Mogoče je to kaka vojna zvijača, da se obrne našo pozornost na to stran, — je rekel Pepe, — a bodi miren, moje oči so obrnjene vsepovsod.

— Vojna zvijača ali pa ne, — je rekel Kanadec, — jaz ga imam pred cevjo svoje puške ter bi mu lahko od tukaj zdrobil roko med prstom in členkom. Pomakni se nazaj, Fabijan, če je mogoče. Držati se moram še nekoliko bolj poševno na levo stran.

Ko je izgovoril Kanadec te besede, je bilo čuti naenkrat presunljiv krik neke roparske ptice in roka Indijanca je v onem trenutku izginila. Ker je bilo še vedno nekaj jastrebov v zraku, si Pepe in Kanadec nista mogla natančno pojasniti tega krika. Nista vedela, če je to signal ali pa v resnici krik roparske ptice.

Vsa živa bitja so iskala pribežališča pred strašnim viharjem, ki je moral kmalu izbruhniti. Zdelo se je, kot da zemlja sama skriva svoje lice pred glasom, ki je prihajal iz oblakov. Le ljudje so ostali nedotaknjeni ter prežali na priliko, da umore drug drugega.

— Rdeči vrag s bo kmalu zopet prikazal, — je reke Kanadec, — kajti nikdo pred nami se ne premakne.

Pripravljen, da ustreli prvega, ki bi skušal preleteti prostor med skalami in vznožjem piramide, je ležal Bois-Rose nepremično ter obračal cev proti grmovju, kjer se ni premaknil noben listič.

— Ah, — je rekel Kanadec, — rdečekožec je obnovil poskus, kajti dobil je pogum, ker je ostal brez kazni. Vsi vragi! Nikdar še nisem videl Indijanca, ki bi se obnašal na tak način. To je kak obupanec iz prerije, ki je storil obljubo, da si bo dal ob prvi priliki razbiti črepinjo.

Obnašanje Indijanca je v resnici potrjevalo to domnevo in resnično je tudi, da so delali Indijanci take nepremišljene obljube kot nekoč Galci, predniki sedanjih Francozov, ki niso glede divjosti prav nič zaostajali za Indijanci.

Rdeči vojnik je z enim skokom skočil v ograju iz bombažnega trsa, ki je na eni strani obdajala Zlato dolino. Čeprav je bil tam popolnoma zakrit, je njegova glava vendar molela ven. Njegove oči so blestele v srdu, katerega ni mogla pogasiti gotova smrt. Oči so se obračale na puško Bois-Rose-ja, ki se je polagoma pomikala skozi špranjo.

— Bila je njegova volja, — je rekel Kanadec, ki je bil vsled postojanke Indijanca prisiljen streljati od zgoraj navzdol in ki je moral vsled tega potisniti cev svoje puške naprej.

Počili so trije streli in dvakratni krik bolesti je bilo čuti. Prvi strel je prišel iz puške Kanadca. Prvi krik pa je prihajal iz grla Indijanca, ki je oddal svoj smrtni krik.

Oba skoro istočasna naslednja strela pa sta oddala Main Rouge in Mestizo. Drugi krik bolesti je prišel iz ust Bois-Roiseja. Dve krogli sta ob istem času zadeli cev njegove puške, ki mu je bila iztrgana iz rok, je udarila ob skale ter se potočila navzdol poleg umirajočega Indijanca.

Indijanec je imel še dosti moči, da je prijel za puško in njegova oslabljena roka jo je vrgla ob skale. Nato pa se ni več premaknil. Krik divjega veselja je spremljal to zadnje junaško dejanje, dočim je vrgel razoroženi Kanadec na Pepeta in Fabijana pogled smrtnega strahu.

Tekom tega časa je postajalo nebo vedno temnejše.

Petinpetdeseto poglavje.

IZPAD.

Sredi step daljnega zapada, v obsežnih prerijah zapadne Amerike, so tri stvari predvsem potrebne: — najprvo strahu povsem nedostopno srce, drugič močnega in hitrega konja in tretjič dobro puško.

Vspričo vseh okoliščin preiskušen pogum, kot so ga imeli trije lovci, dela konja včasih nepotrebnim. Brez puške pa je tudi človek največjega poguma in najbolj močnega srca le zlomljiva igrača, za katero se polijo lakota in divje zveri, katero pa tudi lahko uniči samovoljnost potikajočega se Indijanca.

Ob pogledu na svoje preiskušeno orožje, na zvestega spremljevalca skozi številne nevarnosti, je bilo srce starega lovca ginjeno kot ob pogledu na mrtvo truplo dragega prijatelja. Kanadcu niso vzeli le lastne moči in lastnega življenja, temveč tudi življenje njegovega otroka.

Utrjeni lovec s prerij je čutil, kako so prišle solze v njegove oči in bilo mu je pri srcu kot Arabcu, ki objokuje svojega dirkača. Solza je padla iz oči na njegovo lice.

— Od sedaj naprej sa le dva na skalah, — je rekel, — kajti stari Bois-Rose ne velja ničesar več. Od sedaj naprej sem le še dete v rokah svojih sovražnikov.

Nato je zapadel globokemu molku kot poraženi Indijanec.

Njegova dva tovariša sta bila istega razpoloženja. Oba sta čutila nesrečo, ki je zadela vse tri. Poskus, dobiti nazaj puško, ki je bila mogoče zvita vsled udarca krogelj, bi bil naravnost smešna blaznost. To bi pomenjalo izpostaviti se nevarnosti, da bi bil v trenutku obkoljen od sovražnikov, kojih število je bilo lovcem povsem neznano. To bi pomenjalo izročiti se žive v roke Indijancev, dočim je bila na piramidi še vedno možnost rešitve, to je smrti v globini bližnjega prepada.

(Dalje prihodnjič)

EDINO JUGOSLOVANSKO RUDARSKO PODJETJE V AMERIKI

Sedaj se vam nudi prilika postati delničar našega velikega rudarskega podjetja, v katerem je zainteresiranih 1500 Jugoslovanov. Mi imamo mineralnih klemov z odgovarjajočim prostorom za mline. Polegtega imamo 420 akrov patentiraneg zemljišča; vsega 710 akrov mineralnega zemljišča, tako da smo po velikosti zemljišča ena največjih kompanij v bjutskem okraju, ki je najbogatejši bakreni okraj na celem svetu.

V glavnem rudniku smo sedaj 500 čevljev globoko. Odkrili smo več rudnih žil, ki so razmerno z globočino jako bogate. Uzorci teh žil kažejo 11odst. bakra, 58 unč srebra razen drugih mineralij.

Prejšni mesec smo pri kopanju rova presekali dve novi žili rudo, ki sta v mali večji globini sestali v eno žilo, ki je široka tri čevlje in koje mineralizija gre skozi ves rov. Uzorci iz te žile kažejo, da je v vsaki toni za $60. bogastva.

Delo se vrši pod kontrolo izbornega izkušenega inžinirja gosp. L. F. Gerdeca. Naše delnice, ki so sedaj po $1.50, bodo od 5. januarja naprej po $2.00. Kupite sedaj. Stara cena se ne bo nikdar več vrnila. Kupite lahko 50 delnic ali več. Pišite in pošljite denar na:

BUTTE ELK PARK EXTENSION MINING COMPANY

512 FERGUSON BLDG. PITTSBURGH, PA.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljamo vse znance in prijatelje, posebno A. Fortunata, M. Kražnića, J. Ipavica, A. Srenšika in P. Šuligoja. Vsem rojakom pa, kateri se nameravajo podati v staro domovino, priporočamo, da se obrnejo na tvrdko Fr. Sakser, ki je najbolj zanesljiva. Zadnji pozdrav iz Amerike pošiljamo: družina L. Pirnat, Blaž Gerbič in John Gorjanc.

* * *

Predno grem na parnik "President Wilson", še enkrat pozdravim mojega moža in mojo sestro ter njenega soproga in njih otroke. Nadalje lepo pozdravim družino Ujčič in se lepo zahvalim za njih dar, ki mi bo vedno v spomin. Nadalje lepo zdravim Antona Zbašnik ter njegovo ženo in se mu lepo zahvalim, ker mi je tako lepo vse uredil za moje potrebne reči za potovanje v staro domovino in ga rojakom toplo priporočam. Nadalje pozdravim vse moje prijatelje in prijateljice v Pittsburghu, Pa., in okolici. Z Bogom in na veselo svidenje na Premu! — Mary Smerdel.

* * *

Predno se podam v stari kraj, pozdravljam še enkrat vse rojake in rojakinje širom Amerike, posebno pa Jožefa Borštnar in družino v Johnstownu, Pa., dalje gospo Rogelj in Johna Bolte v Barnesboro, Pa. Z Bogom in na svidenje v Jugoslaviji! — Joseph Tršinar.

* * *

Na povratku v staro domovino v Dobraviče, fara Podzemelj, pozdravljam vse prijatelje širom Amerike, posebno pa v Rhinelander, Wis., sestro in svaka ter vse tiste, ki so me spremili na kolodvor; nadalje v Clevelandu, Ohio, brata, svaka in družino Godca ter vse znance. Z Bogom in na svidenje v Jugoslaviji! — John Žugelj.

VELIKA EKSPLOZIJA.

Belgrad, Srbija, 4. januarja. — Ameriški Rdeči križ, ki je še vedno na delu v Srbiji, je imel dne 29 decembra priliko priti na pomoč žrtvam skrivnostne eksplozije, ki je raznesla eno največjih trgovskih poslopij v Belgradu. Eksplozija je glede svojega obsega in učinkovanja presegala eksplozije najbolj mogočnih granat tekom vojnega časa.

Vse kaže, da so zarotniki rabili dinamit in domnevajo, da je bila eksplozija v zvezi s številnimi zarotami proti življenju srbskega prestolonaslednika in regenta Aleksandra.

Šestindvajset oseb je bilo ubitih vsled te eksplozije in 50 nadaljnih in bilo ranjenih. Te so odvedli v bolnice ambulance ameriškega Rdečega križa.

Eden izmed učinkov eksplozije je bil, da je ostal Belgrad brez šip in to v zelo hudi zimi. Šipe bodo na razpolago šele tedaj, ko jih bo mogoče importirati iz Češko-Slovaške.

V nekem prejšnjem poročilu z dne 31. decembra je bilo rečeno, da je bil prestolonaslednik in regent Aleksander ubit ob priliki te eksplozije. To poročilo je bilo zanikano še isti dan, kajti v dotičnem času je dospel Aleksander v francosko glavno mesto povsem čil in zdrav.

Iščem svojega bratranca LOVRENCA RAHTEL, doma iz fare Preserje pri Borovnici, podomače Rahtelov iz Prevalje. Leta 1914 je bil ujet na ruski fronti. Prosim, če kdo ve izmed ujetnikov, naj mi javi njegov naslov, ali ako pa čita to sam, naj se mi oglasi. — Gašper Drašler, 1102 Prescott Ave., North Chicago, Ill., U. S. America. (6-7—1)

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tempotom naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je dne 2. januarja 1920 za vedno zaspala soproga, oziroma mati

ANTONIJA JARC.

Ranjka e bila rojena Cerar v Stopu pri Domžalah pred 26. leti. Bolehala je od avgusta 1918 po ozdravljeni bolezni influenci za jetiko, kateri je končno podlegla.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ji bili v pomoč za časa bolezni, kakor tudi ob zadnji uri; iskrena hvala vsem, ki so ji toliko pomagali v nje bolezni ter potem darovali mesto vencev za dostojen pogreb; zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nas tolažili za časa žalosti in nam pomagali, da smo ji priredili lepši pogreb; obenem se pa tudi zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti na pokopališče sv. Trojice v Brooklynu dne 4. januarja.

Ranjka zapušča mene žalujočega soproga in dva nedorastla otroka ter mater in očma v New Yorku, v stari domovini pa pet bratov in eno sestro.

Ostane naj vsem v dobrem spominu. Tebi, draga, nepozabljena soproga in mati, pa bodi lahka zemljica!

Žalujoči ostali:
John Jarc, soprog.
John in **Mary**, otroka.
424 E. 9. St., New York City.
(6-7—1)

Kje je ALOJZIJ JANEŽIČ? Doma je iz Šent Jakoba ob Savi. Pred več leti je bival v Stocket, Mont. Oglasi se naj svoji sestri Agnes Gautraža, 14306 Sylvia Ave., Cleveland, Ohio. Prosim cenjene rojake, kateri ga poznajo, da ga na to opozore, ker mu imam važno stvar sporočiti. (6-8—1)

Želim izvedeti za svojega brata LOVRENCA ZUPANČIČ, doma iz vasi Stan, pošta Mirna na Dolenjskem. Imam mu nekaj važnega sporočiti iz starega kraja, zatorej prosim, če kdo rojakov ve njegov naslov, da bi ga meni naznanil, za kar se že vnaprej vljudno zahvaljujem. Prav veselilo bi me, če bi se sam oglasil svoji sestri Frances Zupančič, 723 N. 9. St., Sheboygan, Wis. (6-7—1)

Išče se FRANK JAGODNIK, doma iz Tominja št. 16, Notranjsko. Pred kakimi osmimi leti se je nahajal v Coloradi. Če kateri izmed rojakov ve za njega, naj mi blagovoli naznaniti, ali pa naj mi sam piše. — Joseph Jagodnik, Box 1124 Moen Ave., Rockdale, P. O. Joliet, Ill. (6-8—1)

Rad bi izvedel za mojega bratranca JOHNA BUTINAR, doma iz Hrušice pri Podgradu na Primorskem. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njegov naslov, da mi ga javi, ali pa naj se sam oglasi svojemu bratranecu: Tony Bosa, Box 24, Wampum, Pa. (6-7—1)

Rad bi izvedel, kje se nahaja JOŽEF GNIDEC, podomače Kovač iz vasi Ragačice, fara Škocijan, Dolenjsko. V Ameriki biva približno 16 let. Zadnji njegov naslov je bil Box 43, McKinley, Minn. Pred sedmimi leti je pisal zadnje pismo svoji ženi. Ker žena poizveduje po njem že dalj časa in ga ne najde, torej, cenjeni rojaki širom Amerike vas prosim, če kdo ve za njega, naj mi naznani, za kar mu bom zelo hvaležen; če bere pa sam ta oglas, naj se javi svoji ženi. Moj naslov je: Frank Glažar, 2328 South 16. Street, Sheboygan, Wis. (6-7—1)

Rad bi izvedel, kje se nahaja JANEZ ISTENIČ, podomače Štancar iz Cerknice. Mislim, da se je zadnje čase nahajal nekje v West Virginiji. Če kdo rojakov ve za njegov naslov, naj mi blagovoli naznaniti, ali pa če sam bere ta oglas, naj se javi svojemu bratranecu: Joseph Ule, 326 W. PoplarSt., Chisholm, Minn. (6-7—1)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Kje je RUDOLF GRAJS iz Prezida? Zadnji čas se je nahajal v Brooklynu ali New Yorku in si je premenil ime na Janez Poje. Kdor ve kaj o njem, naj naznani na naslov: Eva Grais, 128 Hudson St., New York City. Eva Grajs ima pismo od njegove žene iz Prezida. (5-6—1)

Oglasi naj se rojak JOHN BUKOVAC. Mislim, da se nahaja še v Kansas City, Kansas. Doma je iz vasi Vimol št. 5, podomače pri hiši Figinof, fara Nemška Loka pri Kočevju. Pisal sem mu že več pisem, ali noče odpisati. Prosim cenjene rojake v Kansas City, da mi naznanijo njegov naslov, za kar bom zelo hvaležen; ali pa če sam čita ta oglas, naj se mi javi, če ne, bom potem naznanil, zakaj da ga iščem. Tudi bi rad izvedel za rojaka GEORGE MIHELIČ, tudi iz tiste fare doma kot prvi, iz vasi Čeplane št. 26, podomače Starčev iz Pula. Menda se nahaja v Pueblo ali v Denverju, Colo. Prosim, da mi kdo naznani njegov naslov, ali pa naj se sam javi. — John C. Maurin, 518 Douglas, Eveleth, Minn. (5-6—1)

ŽENITNA PONUDBA.

Iščem tovarišico življenja, dekle ali vdovo v starosti 35—38 let. Na denar se ne oziram, samo da je poštena ženska in prava gospodinja. Jaz sem Poljak, star 38 let; delam pri železnici pri vagonih in zaslužim na mesec 150 dolarjev. Katera ima veselje, naj se oglasi na naslov: Sam Wolworicz, 587 North 20. St., Columbus, Ohio.

Kje je moj brat FRANC MIHELČIČ? Doma je iz Planine pri Rakeku. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njega, naj mi naznani, za kar mu bom zelo hvaležen; če pa sam čita ta oglas, naj se mi oglasi, ker mu imam dosti novega sporočiti. — Andrew Mihelčič, P. O. Box 1059, Uniontown, Pa. (5-6—1)

Kje je moj brat JOŽEF DOLENC podomače Mežnarjev? Doma je od Sv. Tomaža, pošta Selca nad Škofjo Loko. Ker mu imam poročati jako važne stvari iz starega kraja, zato prosim cenjene rojake, da ga opozore na ta oglas, da se mi čim preje javi. — Mrs. Mary Bernik, Box 18 Ringo, Kansas. (5-6—1)

Rad bi izvedel za naslov MARIJE BUKOVEC, doma iz Žurg št. 9, občina Osilnica, okraj Kočevje. Več let je stanovala v New Yorku. Naj se oglasi pri Glasu Naroda, ali pa naravnost meni: Joe Janež, c/o A. Windliam, Route 1, Box 33, Monroe, Ga., (5-7—1)

Jaz Franc Majer, po poklicu zlatar doma iz Ljubljane, iščem svojo sestro IVANO MAJER, ki je do vojne bivala v New Yorku. Jaz se nahajam kot prostovoljec v jugoslovanski vojski v Sibiriji, odkoder sem ji že večkrat pisal, toda ne dobim nobenega odgovora. Zato prosim cenjene rojake in rojakinje, ako bi kdo znal za njeno bivališče, da mi blagovoli naznaniti njen natančni naslov, za kar bom zelo hvaležen. Ako pa ona sama bere te vrstice, jo prosim, da mi takoj piše. Moj sedanji naslov je: Franc Majer, I jugoslovanski polk, 7. stotnija, Staneija Nižneudinsk, Siberia, Via Pacific. (2-5—1)

Cosulich Line

Direktna pot na Grško in v Trst

Parnik "Pres. Wilson" odpluje 6. januarja.
Parnik "Argentina" odpluje krog 10. januarja.
Parniki odplujejo od pomola 7. ob vznožju 41. ulice, So. Brooklyn
Za cene in druge informacije se obrnite na

PHELPS BROTHERS & CO.
Passenger Department
4 West Street New York

KJE SO?

Sledeči vojaki prvega jugoslovanskega polka v Sibiriji iščejo svoje sorodnike:

Metelko Josip iz Rake, Kranjsko, išče brata in sestro Metelko Alojzija in Pirman Marijo. Do leta 1915 sta bila v Westmoreland, W. Va.

Šviligoj Franc in Debenjak Rudolf iz Dobrave na Primorskem išča Karola Prinčiča, ki je bil do vojne v Clevelandu, Ohio.

Strojin Franc iz Kostanjevice na Kranjskem išče Franceta Kurja.

Zavratnik Ferdinand iz Lač na Štajerskem išče Josipa Pečovnik.

Praznik Jožef iz Boške išče Alojzija Grosa.

Naslov vseh je:
Ime....
I. jugoslovanski polk, 8. stotnija,
Nižneudinsk,
Irkutska gub.
Via Pacific. Siberia.

Kje se nahaja JAKOB LINDIČ? Doma je iz Breške vasi pri Beli cerkvi na Dolenjskem. Jaz mu imam poročati nekaj zelo važnega, zato ga prosim, da se mi oglasi; obenem prosim cenjene rojake, da ga opozore na ta oglas, ako slučajno sam ne bere. Frank Hagan, 252 Washington Street, Milwaukee, Wis.

Iščem svojega brata JOHNA PEKOL, doma iz Šmavra, fara Doberniče, Dolenjsko. Nahajal se je v Breezy Hill, Kansas, in od tam mi je pisal, da bo šel v vojno v Francijo. Od tistega časa ne vem nič več o njem. Cenjene rojake prosim, ako kateri ve za njegov naslov, naj mi blagoveli naznaniti, ali pa če sam čita, naj se mi sam oglasi. — Anton Pekol, 102 Hazel St., Waukegan, Ill. (3-6—1)

Kje je FRANCE LEGAN? Doma je iz Reber št. 5. Zadnjič sem prejel njega poročilo iz Ferry, Mich., in to še v marcu 1915, potem sem čul, da se nahaja nekje v bolnišnici. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve, da mi javi, ali pa če sam to čita, naj se oglasi svojemu bratu Janezu na domu ali pa meni Luka Legan, 10 Hamlin St., Lincoln Park, N. Y. (3-6—1)

Iščem sina MARTINA KRAŠOVEC, sedaj si je spremenil ime na Witnpah. Rojen je v Šent Jurju ob Taboru na Štajerskem. Tukaj je že kakih 16 let. Zadnjič je bil na Midland, Pa., od tistega časa pa ne vem za njega. On najrajše dela v majni. Po njem poizveduje njegova mati. Prosim cenjene rojake, če kateri ve za njega, da mi naznani, rada mu dam nagrado; ako pa sam bere te vrstice, naj se mi nemudoma oglasi. — Juliana Ocvirk, Box 31, Maitland, Colo.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spozna ti vašo belezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimpreje.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledcah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, oduha itd.

Uradne ure so: V pondeljek, sredah in petkih od 9. ure zjutraj do 8. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDETE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumaje. Jaz znam hrvatsko in iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.